

Naš tednik

kulturno - politično glasilo

KROJ

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto - številka 18

V Celovcu, dne 6. maja 1954

Cena 1 šilling

Našim materam

Materinski dan je praznik ljubezni. Pojma mati in ljubezen sta si tako blizu, da jih kar ločiti ne moremo. Že v živalskem svetu vidimo, s kakšno skrbjo in ljubeznijo negujejo matere svoje mladiče in kako jih znajo braniti pred sovražniki. Toliko bolj se pojavlja čustvo ljubezni pri človeški materi, kajti poleg naravnega nagona ji ljubezen do otroka narekuje razum in direktna božja zapoved. Materina ljubezen je združena vedno z žrtvami in trpljenjem: doba nosečnosti, porod, doba detinstva z vsemi neprijetnostmi za neboljlenčka — otroka in za čuvarico — mater, šolska doba, doba dozorevanja in mladeniška, oziroma dekliska doba, vsaka pomeni za mater kup skrbi, truda, trpljenja, ki ne preneha, čeprav so otroci že odrasli in so si ustanovili lastne družine. Že dolgo je tega, ko sem bral pismo devetdesetletne mamice, ki ga je pisala skoro sedemdesetletnemu sinu. Začela ga je z „Ljubo moje dete!“ Nekoliko odraslo, to je ljubo dete, kajne? Pa samo za nas. Mati ga vidi še vedno takega, kakor je bil pred sedemdesetimi leti v njenem naročju, kajti gleda ga z ljubeznijo.

Če bi mati ne imela nobenega drugega opravka, kakor odgajati svoje otroke, bi bilo dovolj. Toda slovenske matere so poleg te prvotne naloge vedno opravljale še druga važna opravila, po starem reku, da mati pri hiši tri vogale podpira. Mati kmetica je bila prva pri vsakem poljskem delu, pri pletvi in žetvi, dostikrat tudi pri košnji in mlačvi, poleg tega pa sama v kuhinji, pri molži in pri reji pujskov in perjadi. Garala je pozno v noč in zopet začevala pred zoro, da otrokom ne bi kaj manjkalo in da bi jim bilo nekoč malo bolj, kakor pa je bilo njej. Če pogledamo danes delavsko ali uradniško ženo in mater, vidimo približno isto sliko. Poleg zgolj materinskih dolžnosti in gospodinjstva v strogem pomenu besede je treba poprijeti še tu in tam, da se družinica reši glavnih skrbi in da ima zagotovljeno prihodnost. Tako vidimo ženo in mater v tovarni, za pletilnim strojem, pri perilniku, z metlo v roki, pri domačem ročnem delu; vedno pripravljeno doprinesiti svoj delež, da bi bila družinica srečnejša in zadovoljnejša.

Take dobre matere žive samo v plemenitem krščanskem okolju, ki zna dati ljubezni, trpljenju in žrtvam nadnaravni značaj. Moderna mati, ki je proizvod materialističnega okolja, v katerem svet danes živi, za lepoto materinske ljubezni in za njene žrtve nima smisla. Moderna mati ne mara otrok, ker se boji bremena materinstva. Če otroke ima, jih izroči v vzgojo drugim. Bolj kot otroška soba ji ugaja plesišče, bolj jo veseli družba puhlih kavalirjev kakor čebljanje lastnih otrok. Čas, ki ga prebije v družini, se ji zdi izgubljen. Prava materinska ljubezen se spremeni v opije ljubkovanje otrok; obleče jih v skladi za modo, načička jih za ples in maškerade, sicer pa se ne zmeni zanje.

Današnji svet je nevarnost za vsakogar, tudi za naše žene in matere, ki so na vsak korak izpostavljene slabim zgledom in ki morajo tolikokrat slišati pol očitajočo, pol zasmehljivo besedo: Čemu toliko otrok? Čemu uničevati zdravje in mladost z neprestanimi porodi in vsem, kar jih spremlja?

Naše matere, ki so znale vkljub težkim preizkušnjam ohraniti nedotaknjeno čast materinstva, zaslužijo naše spoštovanje in ljubezen. Spoštovanje zasluži sleherna slovenska mati, ki izpolni svojo dolžnost. Ljubezen pa velja zlasti našim lastnim materam, ki jim dolgujemo življenje in ki so znale v naša srca položiti toliko zlatih naukov, ki so s svojim zgledom vodile naše korake po poti poštenja, ki so nas s svojimi molitvami ohranjale na pravi poti v dneh preizkušnje, ki so izgorevale v neprestanih žrtvah za naš dušni in telesni blagor.

Ženevska konferenca

Po prvem tednu ženevske konference se že jasneje vidijo obrisi razgovora o vseh azijskih vprašanjih.

Prva točka dnevnega reda te konference je bilo vprašanje Koreje. Zastopnik južne kakor tudi zastopnik severne Koreje je nakazal vse težave z ene ali druge strani. Oboje gledanje se močno razlikuje in zaenkrat ni prav nobenega izgleda, da bi moglo priti do sporazuma.

Ko so začeli v Ženevi razpravljati o vprašanju Indokine, se je pojavila močno vidna razpoka v zapadnem političnem taboru. Medtem ko je ameriški zunanji minister Dulles odločno zahteval skupen nastop vsega Zahoda in vseh azijskih zaveznikov proti komunistični fronti, ki je ravno v polnem razmahu in nalaga tako Fracozom kakor tudi ostalemu nekomunističnemu svetu težke naloge, sta zastopnika Francije in Velike Britanije jela popuščati. Tako Eden, britanski zunanji minister, kakor tudi francoski zunanji minister Bidault kažeta vso pripravljenost popuščanja. Pogosti neoficielni razgovori obeh politikov z ruskim zunanjim ministrom Molotovom so izraz želje, da bi prišlo do kompromisa, četudi le v obliki delitve Indokine v komunistični in nekomunistični del. Nadaljnji razgovori o tem vprašanju se bodo udeležili tudi zastopniki cesarja Bao Daja in zastopniki ko-

munistov. Ta dogovor je bil še pred par dnevi zelo neverjeten. Da je prišlo do tega sklepa, kaže samo že odklonitev ostrega postavljanja skupne fronte v Indokini proti komunistom. Vse kaže danes, da se hočeta tako Francija kakor tudi Velika Britanija izogibati nadaljevanju vojnega stanja. V isto smer meri tudi izjava ameriškega državnega predsednika Eisenhower-ja, ki je tudi izrazil pripravljenost za iskanje poti mirnega sožitja s komunizmom tudi v Aziji, kakor se je to do sedaj posrečilo v Evropi. Z drugimi besedami bi dejali, da je treba komunistom pustiti postojanke, katere so pridobili, četudi bi se bilo to zgodilo v napadalni vojni.

Vprašanje, ki se sedaj pojavlja, je v tem, kakšno stališče bo Amerika vnaprej zastopala do Francije in Anglije, ki sta šli v azijskih vprašanjih svojo pot.

Gledati moramo danes vse svetovne probleme iz dveh svetov: ameriški svet na eni in ruski svet na drugi strani. Ta dva tabora stojita, močna v gospodarskem in močna tudi v vojaškem pogledu. Vse drugo pa je vmes. In od tega, kar je vmes, pa v veliki meri zavisi končna odločitev. Ta vmesni vojaški in tudi politični prostor bi se v slučaju vojne utrpel največjo škodo in ima tako tudi največji interes, da se vojnemu stanju povsod izogne. Tako izogibanje pa bo seve le do gotove mere možno.

Dulles in Scelba v Milanu

Ameriški zunanji minister Dulles je minuli ponedeljek zapustil ženevsko konferenco in bo zanjeprej zastopal Ameriko v Ženevi Bedell Smith. Dulles sam je ob odpotovanju naglasil, da že od vsega početka ni predvideval dolgega bivanja v Ženevi. Na poti v Ameriko pa je Dulles obiskal predsednika italijanske vlade Scelba v Milanu. Tem razgovorom je prisostvoval tudi italijanski zunanji minister Piccioni.

Ministri so se razgovarjali o dveh vprašanjih. Prvo vprašanje je bilo: Kakšni so izgledi za odobritev Evropske obrambne zveze v italijanskem parlamentu? Vlada ima v parlamentu slabo in včasih zelo ne-

zanesljivo večino.

Tržaško svobodno ozemlje je bilo drugo vprašanje razgovora. Že zadnji teden so jugoslovanski listi prinesli vest, da se vršijo razgovori o Trstu in tržaškem ozemlju. Vesti, ki jih beremo v tej zvezi, pa si zaenkrat še močno nasprotujejo. Na eni strani kaže jugoslovanski tisk neko zadovoljstvo z rešitvijo, ki se pripravlja; na drugi strani pa poročajo listi, da bi v smislu teh pogovorov dobila Jugoslavija dokončno cono B, Italija pa cono A z mestom Trstom in tržaškim pristaniščem, pač pa bi Jugoslavija dobila še posebne pravice v tržaškem pristanišču.

Naravne katastrofe

Zvonovi so rešili življenja, tako poročajo iz Grčije. Grčijo je že lani obiskala huda potresna nesreča. Lani so bili najhuje prizadeti Jonski otoki. V Tesaliji je bilo pri potresu koncem minulega tedna porušeni na stotine hiš.

Posoda v kuhinjah je ropotala, cerkveni zvonovi so pričeli sami zvoniti, prebivalstvo je drlo na prosto, da tako reši vsaj golo življenje. Mesto Sofares je popolnoma porušeno in ni ene hiše, kjer bi mogli lju-

Ta ljubezen ne sme biti samo teoretična; pokažimo jo v resnici. Predvsem se matere ne smemo naveličati. Je res morda že stara, betežna, morda nerodna, ji gre že na otročje, ne razume zahtev modernega časa in ne potreb novodobne mladine, rada govori o tem, kako je bilo takrat, ko je bila ona mlada, vse bolj lepo, bolj pošteno in bolj srečno kakor pa danes. Nam gre včasih malo na živce. Kolikokrat pa smo ji šli mi na živce, ko smo kot neboljenci prejkoli celine noči in je ona, bolj mrtva kot živa čula ob naši bolniški posteljici ali pa kot preplašena zver begala z nami v naročju pred sovražniki in morilci naših duš in teles...

Vsaj za materinski dan pokažimo na zunan in v dejanju vso tisto ljubezen, ki jo v svojih srcih čutimo do naših mater. S tem jim bomo najlepše poplačali vse, kar so one v svoji ljubezni storile za nas.

Kavarna in restavracija „GLOCKE“ Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse (nasproti deželne vladne palače) nudi negovana vina, vedno sveže pivo in druge izborne pijače. Prvovrstna dunajska kuhinja, vsak čas mrzla in topla jedila, tujske sobe po zmerni ceni.

Restavrador:

WILLI KOSKA

V soboto 15. maja, vrtna in plesna prireditev
PRIDITE TUDI VI!

KRATKE VESTI

Trgovski minister dr. Illig je v nekem govoru poudaril, da bo trgovsko ministrstvo za izgradnjo cest v letu 1954 stavilo 600 milijonov šilingov na razpolago.

Dne 1. in 2. maja se je zbralo v Marij-nem Celju (Mariazell) nad 7000 avstrijske katoliške mladine. Mladina je prevzela v varstvo oltar sv. Ladislava, katerega so pred vojno oskrbovali Madžari. Ta oskrba oltarja bo trajala ves čas, dokler ne bo mogla katoliška Cerkev na Vzhodu prosteje dihati.

Tudi Čehoslovaška razpolaga z dvema ladjama, ki sta uvrščeni v pomorski promet in imata skupno tonažo 15.000 ton.

Več kot 200.000 beguncev iz komunističnih dežel za železno zaveso Vzhodne in Srednje Evrope je ustanovilo v Avstraliji mednarodno organizacijo za zaščito pravic beguncev izbrež državljanstva. Organizacija se imenuje „Združeni svet izseljencev“.

Oddelek za davčno policijo pri finančni straži v Trstu je spet zaplenil 50 kg ameriških cigaret.

Izdelali so novo sredstvo, ki ga imenujejo „arfonad“ in s katerim bodo lahko kirurški skoro popolnoma zaustavili krvavenje pri težkih operacijah na glavi, na vratu in prsnem košu.

Proslavam 390. obletnice rojstva Williama Shakespearja so prisotovali diplomatski predstavniki iz 55 držav.

V Londonu je neka kokoš znesla prvo radioaktivno jajce v Veliki Britaniji.

Dunajčani se zgražajo zaradi preselitve komunističnega Sveta za svetovni mir iz Prage na Dunaj.

Kot je znano, je na Dunaju tudi glavni sedež Svetovne zveze delavskih sindikatov, ki je pod komunističnim vplivom.

V soboto, dne 1. maja je škof v Lurdu blagoslovil sveti ogenj. Bakle, ki so jih prižgali pri tem svetem ognju, bodo ponesli po vseh evropskih deželah in celo v Malo Azijo. Upajo, da bodo plamenico lahko ponesli tudi v Jugoslavijo. Ta ogenj bodo ponesli tudi v koroške dekanije.

V Avstralijo je odšlo prejšnji teden 750 Slovencev in Italijanov s Tržaškega, ker doma ne najdejo kruha in zaposlitve.

Slovesni pogreb v Parizu. Dne 2. maja so v Parizu pokopali predsednika sindikalne konfederacije „Forces Ouvrieres“ Leona Jouhauxa. Pogreba so se udeležili predsedniki raznih organizacij, kakor tudi republike in predsednik francoske vlade.

Trgovski minister dr. Illig je 30. aprila otvoril XII. povojni „mednarodni velesejem za jugovzhod“ v Gradcu.

Pri splošnih volitvah v Turčiji si je demokratska stranka zagotovila ogromno večino.

V rudniku za lignit v Grosseto v Italiji se je pripetila v sredo velika nesreča, in sicer je eksplozija povzročila veliko škodo, pri kateri je bilo ubitih 15 delavcev, 20 pa je bilo težko ranjenih. 30 do 40 delavcev je še v jami zasutih.

100.000 podeželskih delavcev stavka v Italiji za 96 ur. Jutri, v petek bodo s stavko končali.

V Barceloni se je pripetila velika železniška nesreča, pri kateri je bilo 40 oseb težko ranjenih.

Iz Aten poročajo, da so potresi v Tesaliji povzročili huje posledice kot so mislili. Točno še ni mogoče oceniti škode. Mislijo, da je 25 mrtvih, 150 ranjenih. Potres je porušil 2085 hiš, 1767 hiš je hudo poškodovanih, 1071 pa manj.

Politični teden

Po svetu . . .

Že zadnjič smo morali omeniti, da politični tabor zahodnih sil ni tako trden in enoten v svojih gledanjih na probleme, ki nastajajo iz sporov s komunističnimi silami. Zahod ni tako enoten, da bi se mogel povsod in ob vsakem času uspešno upreti komunističnim ofenzivam. Zadnji razgovori v Ženevi so to pokazali. Amerika se je trudila pripraviti Angleže do odločnejšega nastopa proti Kitajski, ki organizira in podpira komunistične sile v Indokini. Toda Velika Britanija že zdavnaj de facto priznava in upošteva Kitajsko, saj že več let sem z njo trguje in se ji očitno tudi v Ženevi ne mara zameriti.

Zapadne sile so različnega mnenja v vlogi, ki jo naj ima v Ženevi rdeča Kitajka.

Ko je Sovjetom na berlinski konferenci uspelo pregovoriti zahodne sile, da so povabile ali „pripustile“ k ženevskim razgovorom kitajsko delegacijo, so dosegli s tem več, kot pa je Zahod računal. Privlekli so pravega trojanskega konja in vsa situacija napravlja zahodni, predvsem ameriški diplomaciji sive lase.

Že začetek konference je bil značilen za veter, ki bo tam pihal, vse dokler bo konferenca trajala. Ko je šlo za to, kdo bo vsakikrat predsedoval sejam, so Sovjeti predlagali, naj bi tudi zastopnik Kitajske kot pete velesile predsedoval po vrstnem redu. Temu predlogu se je ameriški zunanji minister Dulles odločno uprl, ker je po njegovem naziranju Kitajka le povabljen, ne pa enakopravna. Angleški zunanji minister je potem posredoval kompromis, po katerem predsedujejo izmenoma delegat Tajlanda (Sijama), za njim Molotov in potem Eden. Dulles se je odrekel predsedovanju in Sovjeti niso potem silili Kitajca v ospredje.

Niso se še zedinili, kdo razen velesil naj še prisostvuje razgovorom o Indokini.

Že prvi glasovi iz Ženeve so javljali, da so velike razlike zlasti med stališči Združenih držav in Sovjetsko zvezo, kako končati vojno v Indokini oz. kakšen naj bi bil bodoči mednarodni položaj te države. Seveda pa vsi čakajo na izid velike bitke okrog utrdbe Dien Bien Phu-ja. Izid te borbe bo eni ali drugi stranki dal močnejše politične adute v roke. Zadnja poročila javljajo, da so komunistične sile podvzele novo, največjo ofenzivo.

Najtežji diplomatski položaj imajo pač Francozi, katerim hočejo pač vsi „pomagati“, toda vsak na svoj način in tako, da Francozom ni kaj pomagano. Amerikanci želijo, da bi Francozi še krepkeje in s še večjimi žrtvami držali fronte v Indokini; tudi Angleži so tega mnenja, toda sami se ne nameravajo vojaško vmešavati, Sovjeti in Kitajci imajo itak na vrhvi svojih vietminhove varovance in jih morejo vsak čas še z večjimi vojaškimi silami podpreti itd. Francozi sami so povsem enostavno ponudili vladi v Vietnamu, ki je sicer njih zaveznik, popolno samostojnost, če ostanejo v okviru francoske republike, — toda vietnamski cesar Bao Dai je tudi ta predlog odklonil, ker se tudi on noče prenehati. Francoska delegacija je nadalje predlagala sklenitev vojaškega premirja po korejskem vzorcu. Eden se je izjavil pripravljenega posredovati v tem pravcu, ostalo pa je zaenkrat le pri dobri misli, ker se pač velesile še niso sporazumele, katere južno-azijske države, ki so zainteresirane na Indokini, naj še sodelujejo pri pogajanjih.

Medtem se je diplomatska aktivnost v Ženevi odvijala na sledeči način: Dulles je mnogo govoril z Edenom, manj z Molotovom in Bidault-jem in kitajskega zunanje-ga ministra Ču En Laja ni poznal, še manj Severnokorejca Nam Ila.

Dulles in Molotov sta se tudi sama sestala in govorila o vprašanju atomske kontrole.

Nekatere politične stranke po Evropi zahtevajo prepoved in „preziranje“ atomskega orožja.

Tako je levo krilo angleške delavske stranke izdalo resolucijo, po kateri naj bi Anglija sploh ne izdelovala več atomskih orožij. To naj bi pripomoglo h kasnejši splošni opustitvi tega orožja in „lep zgled“. Tudi nekatere krščanske politične stranke, med njimi italijanska, so izdale slične proglaš, ki pa temelje seveda na predvelikonočni izjavi papeževi. O tej smo obširno že poročali.

Na splošno je politični položaj v Ženevi trenutno v znaku zadrege zahodnih sil, ki očitno niso dovolj pripravljene sedle za mizo. Ameriški zunanji minister Dulles se je medtem vrnil domov na poročanje in posvetovanje. Ameriške javnosti se polašča nekakšno razburjenje radi needinosti zahodnih sil v Ženevi: nekateri se bojé izolacije, drugi spet predlagajo energične samostojne nastope.

Politični komentarji k balkanski zvezi in tržaškemu vprašanju.

Obisk jugoslovanskega predsednika Tita

KAR POLITIKI V ŽENEVI VEDO:

Atomska bomba - preizkušnja za vest človeštva

Če je atomska bomba v prvih povojnih letih morda rešila zahodni krščansko-demokratski svet, ker je ta posedoval kot prvi to strašno in odločujoče orožje, se je sčasoma položaj spremenil v toliko, ker more medtem tudi Sovjetska zveza kot komunistična velesila izdelovati atomske bombe. Tako danes nobena od velesil ne more z gotovostjo tvegati vojne s tem orožjem, ne da bi v slučaju zmage bila praktično tudi sama na tleh.

Ko so pred osmimi leti padle prve atomske bombe na japonski mesti Hirošima in Nagasaki, je samo v Hirošimi atomska bomba zahtevala okoli 70 tisoč človeških žrtv. Človeštvo je stalo zaprepaščeno pred tem dejstvom. Niso več armade, monarhija in letalstvo odločujoči činitelj v sodobni vojni, temveč tista vojna tehnika, ki poseduje atomsko orožje. In vojni ne odloča več genialnost vojaških poveljnikov, temveč genialnost nekaj znanstvenikov.

Prva — uranova atomska bomba iz Hirošime je razvila temperaturo do 10 milijonov stopinj Celzija — temperaturo, kakršna je samo na soncu. In vendar je atomska bomba iz Hirošime prav toliko eksplozivna, da more biti uporabljena za vžig nove vodikove bombe. Pri tem procesu se vodikova jedra pretvorijo v element helij in eksplozija te bombe sprosti mnogo več energij kot uranova. Eksplozija take bombe na otokih Bikini je

KAR SI JE TEŽKO PREDSTAVLJATI:

„Mrtvi pas“ skozi Jeruzalem

Dne 3. aprila 1949 je po odločnem posredovanju Organizacije združenih narodov bila končana vojna med Judi in Arabci. Sklenili so premirje in meje tega so še danes vidne tako, da bijejo v oči.

Po zlomu Hitlerjeve Nemčije so še preostali Judje vsi nagloma hiteli iz Evrope, bežali so iz strahotne preteklosti. Od njihove nekdane mogočne organizacije v Evropi, katero je Hitler razbil, je vendarle še ostalo toliko, da so tvegali pohod v Palestino. Živi preostali iz koncentracijskih taborišč so se prebijali skozi države in dežele v Palestino, kjer je bila medtem ustanovljena judovska država Izrael sredi morja Arabcev, njih tisočletnih sovražnikov.

Zadivjala je krvava vojna, ki ni prinesla vojaške odločitve, vendar so se Judje po posredovanju UNO mogli v Palestini obdržati in utemeljiti svojo državo. Njihov narodnostni in verski fanatizem se je uveljavil napram arabski premoči. Tak fanatični krog je v tistem času umoril posredovalca UNO, grofa Bernadotteja, predsednika Svetovnega rdečega križa, „angela miru“, ki je prav Judom največ pomagal.

Toda meje, katere so določili oz. priznali Izraelu, so prav tako nesrečno izbrane, kot so mnoge tudi drugod po svetu.

V Jeruzalemu, ki je sveto mesto ne samo za katoličane, temveč tudi za Jude in Arabce (muslimani verujejo, da je odtod Mohamed šel v nebesa), so danes sektorji kot v Berlinu. Jeruzalem leži v arabski državi

Agent sovjetske tajne policije, ki bi moral izvršiti umor, je zaprosil za zatočišče na Zapadu

Kapetan Nikolaj Hohlov, član sovjetske tajne policije (MVD), ki je imel nalogo umoriti nekega visokega predstavnika protikomunistične delavske zveze v Frankfurtu (NTS) in sicer Georgija Sergejeviča Okoloviča, ki je ruski begunec, je raje zaprosil za politično zatočišče, kot pa da bi izvršil prejeti ukaz.

Hohlov je pripovedoval svojo dramatično zgodbo na tiskovni konferenci v Bonnu skupaj z dvema vzhodnonemškima agentoma tajne policije Hansom Kuewitschem in Kurtom Weberom, ki bi bila morala dejansko izvršiti umor pod Hohlovim vod-

v Turčiji je povzročil nemir v Italiji. V Ankari so govorili o vojaškem paktu Turčija-Grčija-Jugoslavija. Treba je še pristanka Grčije in potem bi nastala v jugovzhodni Evropi močna, trenutno najkrepkejša vojaška zveza v Evropi.

Take vojaške zveze ob Jadranu in vzhodnem Sredozemlju pa Italijanom nikdar niso bile všeč. Po zadnji vojni je strateški položaj Italije itak izredno neugoden, saj je izgubila vse otoke v teh morjih in ves vpliv proti vzhodu. Zdaj se bojé, da bi s tako vojaško zvezo, po kateri bi Jugoslavija prišla neposredno v Atlantski pakt, Italija postala vojaško še manj vredna za Zahod in bi tako tudi njene želje glede Trsta ne poslušali več. Italijanski listi se bridko pritožujejo nad padanjem mednarodne-

bila 600-krat močnejša kot v Hirošimi. In znanstveniki, ki so jo izdelali, so se zmotili za polovico, ker je bil učinek za polovico hujši, kot so bili izračunali. Tistih 25 ribičev, pri katerih so danes po osmih letih ugotovili neozdravljivo bolezen kot posledico takratnega okuženja, so dovoljna priča o zmoti. Če otok izgine v globini morja, če se obliak eksplozije požene do 25 km v stratosfero, če se razteza učinek na površino, ki je obsežna kot Zapadna Evropa — ali more človeški um pri vsem tem res postaviti prave meje? Vodovje postane radioaktivno, ribe s tem zastrupljene: ali je mogoče preprečiti, da se ne bi te ribe na tisoče kilometrov daleč razbežale in bi bilo njih uživanje slično uživanju strupenih gob? Kako to preprečiti? Otroci vseh, ki so na videz zdravi prestali napad na Hirošimo, so baje nagnjeni k abnormalnosti.

Avstralski znanstvenik Poliphant je dejal: „Vse bi bilo v redu. Toda kaj, če atomski znanstveniki napravijo eno samo zmoto v svojih računih? Kobaltovo bombo pa more samo norec dati eksplodirati.“

In angleški znanstvenik Allan sodi praktično: „Pade atomska bomba na mesto, kjer je vse prebivalstvo na ulicah, je vseh 50.000 mrtvih. Pade na mesto, kjer je prebivalstvo po hišah, je 30.000 mrtvih in, če se vse prebivalstvo skrije v letalska zaklonišča, ki so ostala iz zadnje vojne, bo „samo“ 14.000 mrtvih.“

Jordaniji, kakor leži Berlin v vzhodni nemški coni. Toda romarji za Jeruzalem so na slabšem: Kdor ima v svojem potnem listu žig izraelske države, ne sme prekoračiti nobene arabske. Vsled tega morajo potniki potovati daleč naokrog preko Sirije, da dosepejo v Jordanijo. V mestu Jeruzalemu imajo židje svoj sektor (del), katerega loči od arabskega „mrtvi pas“. To so razvaline iz vojne, katere prerašča trava. Obdajajo jih žične ovire z bunkerji, za katerimi so arabske in judovske straže.

Tri religije se stikajo v mestu, toda Judom je težko priti poljubljat njih „zid tožba“, zato vidiš v njih sektorju le redke domačine, ki še tam vztrajajo. Samo UNO uradniki se smejo izprehajati po tem delu mesta. „Mrtvi pas“ pa teče le kakih 20 metrov vzporedno s križevim potom, katerega je za odrešenje človeštva prehodil Jezus Kristus na Golgoti. Toda Judje in Arabci so pozabili na njegov zgled žrtvovanja. Za vrečami peska in barikad preče oči sovražstva težko oboroženih straž.

Tako je na vseh mejah judovske države gverilska vojna, v kateri dnevno padajo žrtve. Je borba za obstoj, Judje se pri tem sklicujejo na izrek iz sv. pisma „Si Sin človeka, pa nimaš kam položiti svoje glavo.“ — To pa velja tudi za Arabce: nedaleč od meje je veliko taborišče, slično mnogim po vojnem v Evropi, kjer so nastanjeni arabski begunci, ki so jih Judje pregnali. Zanje skrbi UNO.

stvom in ki sta tudi zaprosila za politično zatočišče. — Namesto da bi izvršil, kar mu je bilo naročeno, je Hohlov 18. februarja šel na stanovanje Okoloviča in mu povedal, kako zaroto so zasnovali proti njemu ter ga naprosil, naj mu pomaga dobiti politično zatočišče. Okolovič je takoj stopil v stik z ameriškimi oblastmi v Frankfurtu, ki so Hohlovu želji ugodile.

Novo britansko protiletalsko orožje

V Avstraliji bodo v kratkem preizkusili novo britansko protiletalsko orožje, ki naj zaščiti vojne ladje pred bodočimi velikimi bombniki. Novo orožje izdeluje družba Armstrong Withworth skupno z družbo Sperry Co. Imenovano orožje bodo preizkušali na morju ob britanskih obalah.

ga prestiža Italije, kar pa gre navsezadnje tudi na račun nestabilnosti njenega notranje-političnega življenja.

. . . in pri nas v Avstriji

Prvomajske proslave so v Avstriji mirno potekle. Socialisti so priredili prvega maja običajno povorke in pohode skozi mesta ter nato zborovanje na prostem. Tudi v Celovcu je bila prvomajska slavnost socialistov najmočnejša. Govoril je deželni tajnik Hans Sima, ki je naglasil zasluge socialistov za napredek v deželi in v imenu stranke izrazil občudovanje nad kraljestvom „Waldbrunner“. (Waldbrunner je socialistični minister za promet in upravlja podružljena posestva, predvsem avstrijsko težko industrijo.)

Tudi komunisti so poskusili v Celovcu svojo prvomajsko proslavo, ki pa je bila slabo obiskana in tudi dunajski govornik je bolj udrihal po drugih, kakor pa razvijal načrt za osrečitev naroda.

OeVP pa je priredila svoje proslave že na predvečer in je bila največja na Dunaju, kjer je govoril finančni minister dr. Kamitz. Gospod finančni minister je seve gledal vse državne probleme z očali moža, ki mora skrbeti za denar. Prvič je sedaj naglasil nujnost, da dobijo privatni nastavljeni, ki nimajo pokojnine, povišane rente, ker so ravno ti najslabše oskrbljeni. Minister za finance je govoril tudi o potrebi in izvedljivosti načrtov, da dobijo družine s številnimi otroki posebno pomoč, ker so ravno te družine zagotovile, da bo tudi v bodočnosti možna socialna oskrba na taki višini, kakor jo imamo v Avstriji sedaj. Med vsemi državami ima Avstrija v praksi najmočnejšo socialno oskrbo.

Gospod minister za finance je še posebno naglasil, da v gospodarstvu ni čudežev in da je treba vsak šiling s trdim delom zaslužiti. Poudaril je še, da je število brezposelnih za prvi maj nižje, kakor je bilo lani ob istem času, čeprav je število zavarovanih višje, to se pravi, da se dotok iz podeželja predvsem na stavbišča še vedno nadaljuje.

Prvomajske proslave so dobile seve v teku časa tudi popolnoma nov smisel. Leta 1890 je pred prvim majem bila celó posebna vladna seja, kateri je predsedoval sam cesar Franc Jožef, da bi našli način, kako preprečiti izgrede. Medtem so reke odnesle dobi vode v morje, večji del tega, kar so terjali ob prvi prvomajski proslavi, je uresničenega v raznih socialnih zakonih in tako so seve tudi prvomajske proslave zgubile tisto ostrino, ki so jo imele. Danes je prvi maj izraz delavske skupnosti, kateri pa ne pripadajo zgolj ročni delavci, marveč vsi, ki se na kateri koli način trudijo, da bi služili svojim družinam in vsej skupnosti.

Mnogo so v minulem tednu avstrijski listi poročali tudi o procesu, ki se je vršil v Ljubljani proti Alojziju Pernetu. Perne je 14. marca v skupini avstrijskih potnikov prekoračil državno mejo na Jesenicah, kjer ga je aretirala jugoslovanska policija. V Ljubljani so imenovanega postavili pred sodišče, ker je kot domobranec na Gorenjskem med vojno sodeloval z Nemci. Obremenilne priče so trdile, da se je Perne udeleževal pohodov proti partizanom, da je sodeloval pri različnih hišnih preiskavah in pomagal okupatorju pri zatiranju Slovencev. Perné je te izjave in izpovedi prič zanikal; priznal pa je, da je bil leta 1945 in 1946 trikrat ilegalno v Jugoslaviji.

Sodišče je izreklo strogo kazen domsrtno ječe in izgubo častnih državljskih pravic.

Komentarji k tej sodbi so prav različni. Zanimivo je gledanje socialistične „Neue Zeit“ v Celovcu, ki sicer v ostalem nekako najmočnejše zastopa stališče ljubljanskega sodišča. List piše:

„Sodba v Ljubljani je izrazito maščevalna, če upoštevamo vse okolnosti in ne kaže nikake poti k medsebojni spravljivosti. Sodba je izraz duha, ki je še zelo oddaljen od demokratičnega sveta.“

O gorski katastrofi velikega četrta na področju Dachsteina smo tudi že poročali. Medtem so našli že deseto žrtev in jo takoj prepeljali v Nemčijo. Na veliki četrtek je namreč skupina 13 nemških dijakov v gorovju Dachsteina zašla v veliki snežni metej in se tam smrtno ponesrečila. Šele po desetdnevnem iskanju so dobili prvih devet žrtev in dva dni pozneje še deseto.

Vsa poročila naglašajo, da je vse avstrijsko reševalno moštvo storilo za rešitev ponesrečencev vse, kar je sploh bilo v človeških močeh in mogoče še več.

Kaj pravite

K članku pod naslovom „Kaj pravite“, z dne 25. 3. t. l. zavzamem podpisani kot realisti-idealisti sledeče stališče:

Pisec članka je obravnaval pereči problem takozvanega „bega z dežele v mesto“. Godrnjal je veliko, objektivni ni ostal, še manj pa je pokazal poti iz tega zavitega položaja. Prišel je — in to je dobro — do glavne ugotovitve, ki se glasi: „Mladi ljudje ne čujejo ostati na domači grudi, ki jih je hranila. Bežijo v tovarne in mesta, ker tam več zaslužijo.“

A glej — dalje pisec ni mislil, ni ostal konsekventen, da bi si stavljal vprašanje: „Kaj se mora zgoditi, da bodo mladi ljudje ostali na kmetih, da ne bodo več silili v tovarne in mesta?“ Odgovor se glasi: „Zaslужek mora postati večji, približati se mora relativno zaslužku delavca!“ To je bila nova revolucionarna misel l. 1848, ko je H. Kudlich dosegel osvoboditev kmetov in so si tudi delavci iz leta v leto boljšali svoj položaj ter si pridobili današnje pravice, zaslužek, omejeni delovni čas, socialno zavarovanje, brezposelno podpora itd.

Danes je to tudi nujna kmečka zahteva, ki se mora odločno postaviti, kajti položaj kmetov se od l. 1848 do danes ni veliko spremenil. Ali naj kmečka služinčad danes samo toliko zasluži kot pred sto leti, ker ji kmet ne more več nuditi? Kmet hlapcu in deklji res ne more dati tako plačo kakor podjetnik, kajti še danes je v veljavi stari merkantilistični sistem, ki pravi, da mora biti najvažnejši živež sila poceni, drugače se prične revolucija! In tako daleč smo danes: vsak posamezni podeželski človek, ki nima posestva, je postal nekak revolucionar; on nikakor ni zadovoljen s tem, kar mu pri najboljši volji more dati kmet. Zaradi tega ga vleče v tovarne in mesta.

Brezsmiselno je, jeziti se na brezposelno podporo in vpiti, kaj je prejemnik z njo naredil. Upijajajo se razni ljudje — bogatini ravnotako kot berači. Zato dejanje enega posameznika nikakor ne smemo vzeti za merilo — in končno to tudi ne spada k vprašanju.

Zgoraj sem ugotovil, da kmet ne more nuditi služinčadi plače kot tovarnarji in podjetniki. Iz tega sledi, da mora večja skupnost — in to je država — pomagati kmetom pri reševanju bega z dežele v mesto. Ne samo, da mora kmet zase in za služinčad (zanjo je že nekako urejeno) zahtevati starostno podporo, temveč mora tudi zahtevati, da mu država doda po velikosti in pridelkih posestva določen in različen prispevek k plačam za služinčad. Na ta način bi se zaslužek kmetijskega delavstva približal zaslužku ostalega delavstva. Če bi

MONTESI PROCES

ali: Kdo je odgovoren za početje mladine

Zadnje čase se je vse svetovno časopisje zanimalo za Montesi ali Ugo-Montagna proces v Rimu. V Italiji doslej še nobena afera ni tako razgibala vseh ljudskih plasti in političnih strank. Komunisti predvsem izrabljajo ta proces v borbi proti krščanskim demokratom, četudi so sami zelo umazani, kot prav zadnje čase odkrivajo.

Proces je namreč pokazal razmere v rimski visoki družbi, razgalil pokvarjenost rimskih družabnih krogov (zlasti mladine), ki so se skrivali v senci sicer poštenih veljakov. Zdi se, kot da so se udrli tla in se je pokazalo rimsko močvirje.

Ob vsej svoji smrdeči gnusobi pa ima ta proces to dobro stran, da je sprožil neko duhovno gibanje, da je prevrgel marsikatero mnenje, ki je bilo doslej nedotakljivo. Treba je zagrabiti zlo pri korenini in postaviti nove temelje, na katerih naj se gradi družba 20. stoletja, če naj ima še pravico do obstoja.

Kako je namreč mogoče, da imajo vsega spoštovanja vredni možje, ki so moralno in politično neoporečni (v Rimu tudi ministri), tako moralno pokvarjene otroke, nečake, vnuke itd? Neki znani italijanski pisatelj je ob tem procesu obtožil očete, da zanemarjajo očetovsko dolžnost. Očete bi morali otroke ne samo razumeti, ampak jih vzgajati, soditi in kaznovati. Vzgoja bi morala prerezati duh modernega časa in, če treba, nastopiti proti času ali stoletju. Sicer bo konec ta, da je treba vse razumeti: tatvino, korupcijo, goljufijo, izdajo, umor in zakonolomstvo.

Seveda ni to le italijanski problem, ampak splošen. Nič več ne znamo razlikovati med dobrim in slabim kakor tudi ne med lepim in grdim v umetnosti. Vedno bolj zamenjujemo potrpežljivost in prizanesljivost (po Kristusovih besedah: „Kdor je brez greha, naj prvi vrže kamen“) z dejansko brezčutnostjo.

Ni slučajno, da istočasno neki nemški pisatelj biča čas, ki „nesmiselno in breznačajno“ obdružuje najprimitivnejše in najbolj neokusne slike in kipe črncev pravtako kot sikstinsko Madono ali kakšno katedralo. Najbrže bo bodočnost, tako pripominja pisatelj, to takozvano „toleranco“ in „razumevanje“ obsojila kot duhovno revščino in brezokusnost.

se to tako rešilo — in to je naloga Kmetijske zbornice in pristojnega sindikata, potem bi ne bilo več problema „bega z dežele“. Z lepimi besedami pa se na noben način ne more rešiti ta pereči problem, ki ogroža obstoj naših malih in srednjih kmetij.

R. Vouk

Ali se očete in matere kaj zavedajo, da njihovi sinovi in hčerke, ko se poročajo, navadno ne vprašajo več, ali se med seboj ujemajo v verskem prepričanju, svetovnem nazoru in osnovnih življenjskih vprašanjih, ampak gledajo bolj na to, ali so člani istega športnega ali zabavnega društva?

Kako malo je tako mišljenje v skladu s pravo dobroto, vidimo iz tega, da jih prav tako pripeljemo v največjo nesrečo. Toda nesrečni ne bodo le otroci, ampak tudi družba okoli njih. Iz napačne dobrote skušamo opravičiti vsako zablodo, prešuštvo, odpravo plodu in prevaro. Zdi se nam tako samo po sebi razumevajoče stvari, kot je n. pr. obrekovanje, poklicni umor ali nevoščljivost. Saj ni treba obsojati človeka, toda slabo moramo obsoditi kot slabo, pa naj bo kjer koli. Ali se evropska družba ne zaveda, ko teh izrodov ne obsoja, da jih s tem pospešuje?

Gotovo ima vpliv na tako napačno obzirnost tudi totalitarizem, ki je bil totalen tudi v krivici in slabem. Toda prišel je čas, da najdemo zopet pravo mero. Le prelahko izpregledamo, da prav iz strahu pred silo največkrat tej zapademo.

Proces o zadevi Montesi-jeve je tudi nam nauk in svarilo. Da se ne bomo nekoč sramotno in strahotno zavedli, kako globoko je zašla naša mladina. Ne skušajmo razumeti vseh slabosti in zablod, ampak razu-

meti čas in posledico ter odgovornost. Še enkrat poudarimo klic italijanskega pisatelja ob tem procesu:

„Starši, ne skušajte otrok le razumeti, ampak vzgajati, soditi in kaznovati!“

Mamice ni

Ko me sprejme vas domača
in pradedov dragi dom,
željno se oko obrača,
mater kje zagledal bom...
Vidim sestre in očeta,
blage kot nekdanje dni.
Kje ste, mati, duša sveta?
Mamice na domu — ni...

Grem na njive tja pod logom.
Tam so delale roke,
duša govorila z Bogom.
Vsi spomini ožive:
kolikrat so jo spomladi
tukaj videle oči...
V logu spet pojo strnadi,
mamice pa moje — ni...

Blizu cerkve ograjena
razprostira njiva se,
njiva rajnim posvečena,
tamkaj sladko sniva se.
Duša v raju, bodi zdrava!
Zori, seme jamice! —
Tamkaj drago truplo spava,
truplo moje mamice...

P. Evstahij O.F.M.

IZ AVSTRALIJE

Pred dvema letoma sem napisal v Tednik kratek članek o spravljaju sadja tu v viktorijskih sadovnjakih. Danes pa bom poskusil v par vrsticah dopolniti članek, da pokažem pot sadja od privatnih prebivalnic do tovarne in dalje na trg. Sadje, predvsem hruške v zabojih (9x15x21 palcev prostornine) odpeljejo s tovornimi avtomobili v tovarno. V tovarni spravijo sadje v velikanske hladilnice, katere sprejmejo istočasno nad 300.000 zabojev hrušk in okoli 200.000 zabojev breskev. Hladilnice shladijo sadje do minimuma pred lediščem, ker sadje ne sme zmzniti. Potem je temperatura v sadnih skladiščih enakomerna do časa uporabe.

V tovarni je več vrst (linij) obdelovalnih strojev; v našem slučaju je 50 strojev po številu. Na teh strojih delajo deklice. Na čelni strani teh strojev je nenasitno žrelo, v katerega moški nenehno vsipava sadje iz zabojev, katero drsi po tekočem traku in hkrati napolnjuje odvodne predale s hruškami, iz katerih deklice jemljejo hruške in jih natikajo na vilice, ki jih nosi v stroj skozi nože. Noži so štirje. Ko omenjeni noži

opravijo svoj posel, gre hruška skozi poseben nož, ki jo prereže in očisti semena. Omeniti moram, da olupki niso jačji od milimetra. Torej očiščena in razpolovljena hruška pade na tekoči trak, ki jo nese skozi kontrolo v morebitno popravilo.

Vsak stroj ima števec, kateri šteje hruške, ki so šle skozi stroj. Vsako dekle dobi plačano od kvantitete in najpridnejše so nataknile tudi 20.000 hrušk v osmih urah, druge pa zopet le 12.000!

Razpolovljene in očiščene hruške drse dalje po traku, kjer ženske polnijo škatle z njimi. Tudi tu dobi vsaka ženska plačano od kvantitete. Napolnjene škatle preidejo v moške roke, kateri dopolnijo vse nadaljnje (sladkor, itd.). Še odprte škatle zopet drse dalje v stroj, ki avtomatsko vsako škatlo zapre. Škatla drsi dalje v velikanski kotel vrele vode, kjer se skuha in na drugi strani kotla pridrsi zopet ven, od koder jih zlagajo v hladno skladišče. Hladne škatle pa se s posebnim strojem ovijejo (znamke, kvalitete, kvantitete in navodila) s papirjem in od tam pa po tekočem traku drse v železniški voz... (Dalje prihodnjič)

J. S. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(66. nadaljevanje)

„Kolneš, moj dragi. Na mojem polju pa tega ne trpim. Kmečko delo je trdo delo in terja potrpežljivosti, ki je ti nimaš. Tu opravljamo sveto delo, kosimo božje sado-ve, naš vsakdanji kruh, ki nam ga je Bog blagoslovil. Mi kmetje molimo na polju, da bi nam Bog dal in ohranil sad zemlje, molimo, da bi se slehernik, ki mesi kruh iz naše rži, ki okusi jed iz naše pšenice, čutil srečnega in zadovoljnega, zato je treba delati z veseljem ne z jezo. — Poberi se in odidi, da te ne vidim!“

In Paroubek se ni drznil upreti. Kakor da so ga pretepli, je pobral suknjič in se splazil s polja. Nikdo se ni zmenil zanj, nihče mu ni podal roke, nobeden se ni poslovil od njega, kakor da je garjav.

„Gospodar je jezen.“ so mislili ostali in se molče vračali na delo. Pobiralke h koscem, vezači k snopju in h križem.

Danes imam nesrečen dan, je razmišljal Cimbura, slabo se je začel, kako neki se bo končal.

Pot mu je lil s čela, premočena srajca se mu je lepila na telo, toda Cimbura ni čutil, na nikogar se ni oziral, marveč je kosil kar naprej, dokler ni na tračnicah zaropotal vlak in ostro zapiskal na putinski postaji.

„Enajst.“ se je mirno, skoraj boječe oglašila za očetom Marijana. Ona edina je, postavna kakor oče, dohajala očeta s pobiranjem. Cimbura je dvignil glavo od zemlje in se zazrl proti soncu, presodil je svojo senco in krotko dejal: „Da, enajst je minulo. Kako hitro je čas potekel. Pojdimo

domov.“ in takoj so vsi zapustili njivo in zavili na cesto. Povsod naokrog so se zvrnili žanjci, drug drugega pozdravljali in se klicali, drug drugega čakali in po poljski poti v družbi šli proti vasi, kot da gredo iz cerkve.

Poljska pot se je združila z okrajno cesto, po hribčku so bile že posejane in so se stiskale prve putinske bajte.

Tam pod klancem je stal voz, vanj so bili vpreženi konji, voznik pa je nekaj popravljaj na vozu, naloženem z zaboji. Vsi so ga poznali. To je voz piseškega prevoznika, ki vozi na ražičko postajo, vozi pa tudi mirošovski premog, plzensko pivo, v zabojih pa sušiške vžigalice in sam Bog ve di kaj še vse. Prevoznik kot gospod ne vozari sam, ampak ima hlapca in konje, ki služijo zanj. Ko je voznik zapazil domov hiteče žanjce, je takoj skočil z voza, pograbil povodce in bič ter konjem ukazal „hihot!“ Udaril je desnega, udaril priročnega, znova zavpil „hihot“, prvi konj je skočil naprej, drugi nazaj, toda voz se ni premaknil z mesta.

„Običaj je.“ je nekdo med žanjci zaklical. Vsi so se zazrli na voz, konje in voznika. Kakšna sramota! Toliko oči ga gleda, on pa ne more izpeljati. Prišli bodo bliže, zgrnili se bodo okoli voza in pomagali mu bodo porivati — porinili mi bodo voz rade volje na hribček, toda tam se mi bodo smejali in kadar koli bom šel skozi Putimo, se mi bodo smejali fantje in dekleta... Tako je preudarjal voznik in se odločil: Takoj moram izpeljati, naj stane, kar hoče, in že je v zraku zažvižgal bič. Konji so se vzpenjali, preplašeno poskakovali, se umikali udarcem, toda voza niso premaknili.

„Ne bi!“ je od daleč zaklical Cimbura

in pospešil korak.

Voznik pa, kakor da je oglušel in oslepel, je kar naprej mahal po konjih in prav po najboljčutljivejših mestih — po trebuhu in po glavah.

„Fant, rečem ti, ne bi j konj!“ je nekoliko krepkeje zaklical Cimbura in še bolj pohitel.

Od jeze razpaljeni hlapec je obrnil bič in mlatil konje z ročajem. Toda Cimbura je že stal ob njem, vrgel koso na nasip in mu z enim zamahom iztrgal bič. To je bil Cimburi dobro znani vozniki bič, na njegovem jermenu pa so bili še volzi, da bi udarci bili občutljivejši.

Ah, s takim bičem so topli Belčka, se je Cimburi posvetilo v glavi. V tej bolečini in jezi je napadel voznika: „Tu imaš tak udarec, kot jih ti konjem deliš.“ bič je zažvižgal in oplazil fanta po zadnjici. Fant je od bolečine poskočil, zavpil in se takoj sesedel na tleh ter se z obema rokama držal za bolečo mesto.

„Vidiš? Koliko si jih pa ti naložil konjem!“ je jezno bruhal kmet, pustil fanta in se obrnil k vozu.

„Bedak in zanikrnez si, zavoro imaš privito pa tega ne vidiš, voza ne mažeš, rad bi pa vozil.“ mu je očital in jezno odvijal zavoro. Okoli voza se je nabralo ljudi kot mravelj. Cimbura je tlesnil z jezikom nad konji, ljudje so porinili in voz se je premaknil. Konji so veselo, željno oprli prsi na komate in zlahka, brez krika in udarcev izpeljali.

„Tako izvrstna vprega — ti, malopridnež, pa jo skvariš.“ se ni mogel Cimbura premagati, da ga ne bi ozmerjal. Hlapec je stal v spoštljivi razdalji in šele, ko je Cimbura bil že kos poti oddaljen od njega, se

je obrnil za njim in zaklical: „Poznam vas, vi ste stari Cimbura, tožil vas bom!“

„I, le toži, mrha, kar toži.“ je godel sam zase kmet in se ni niti ozrl, kot da se ga to ne bi tikalo.

Toda ena beseda je zbudila Cimburo, pridevek „stari“. Prvič ga je slišal in se zamislil nad njim. „Hm — ta smrkavec ima prav, saj mi ni daleč od sedmih križev. Star postajam in Francovski, Sterbovi in Janovi otroci mi pravijo dedek — da — da, staraš se, stari Cimbura!“ in zadovoljen s tem novim pridevkom je stopil pod svojo streho.

V človeškem življenju so srečni, sončni dnevi, ko vstajamo zjutraj z nasmehom na ustnih in smeh ne ugasne na njih niti do večera, ko nas sladki sen zaziblje v sanje. So pa tudi žalostni, grenki dnevi, ko se naše gube na čelu pomnože in poglobe in ko se še vprašujemo tedaj, ko gremo leč: Ljubi Bog, kaj me bo danes še vse zadelo? Tak trpek dan je že od ranega jutra sam doživljal Cimbura. Komaj je prišel domov, mu je prišla naproti Marjanka.

„Prišlo je pismo od Martina in gospod župnik ti je poslal časopis.“ mu je naznaila z žalostnim licem.

Cimbura se je usedel in vzel v roke si-novo pismo. „Še pisave ne vidim več dobro, pogled mi je nekam meglen — eh da, staram se.“ je zavzdihnil in stopil k oknu. Martinov list in časopis, oba sta hkrati potrdila, da ta pohod v Bosno ni „kar tako“, da se ne bo končal „brez strela iz puške“, ampak da se nasprotno začena huda voj-ska z nevidnim sovražnikom, ki se na vse načine izogiba odprti bitki na široki ravni, zato pa zavrtno preži skrit za skalovjem, po vrhovih in v hišah. (Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

CELOVEC

Od 10. maja do 5. junija se bo vršil v Vrbi ob Vrbskem jezeru evropski kongres podeželske mladine, katerega se bodo udeležili zastopniki vseh evropskih držav. Kongres bo pod vodstvom ministrskega svetnika ing. Ropetz-a.

Nenadne smrti je umrl v soboto, dne 24. aprila, oče g. kaplana Viljema Vastijana, g. carinski inšpektor v pokoju Ivan Vastijan. Pokojni je bil poznan po vsej Koroški.

Neki trgovec iz Štajerske je zašel v družbo 'finih' dam in je proti jutru opazil, da je izgnila njegova denarnica s 15.000 šilingi. Ta trgovec je gotovo v Celovcu napravil najslabšo kupčijo v svojem življenju.

Oto Bulfon se je v nedeljo, dne 19. aprila, vozil z jadralnim letalom nad celovskim mestom in je nedaleč od kinopodjetja Carinthia-Lichtspiele strmoglavil in padel iz višine kakih 100 metrov na zemljo. Vozač je ostal nepoškodovan, letalo pa je bilo seve precej poškodovano.

KRONANJE MARIJE FATIMSKÉ V CELOVCU

V kapucinski cerkvi v Celovcu bodo dne 13. maja kronali kip Fatimske Matere božje. Poleg drugih slovesnosti je predstojništvo samostana dalo na program še posebno sv. mašo s pridigo in ljudskim petjem v slovenskem jeziku. Na ta način hoče samostan pokazati hvaležnost tudi do slovenskih prebivalcev na Koroškem. Zaveda se namreč, da tudi slovenski del dežele izdatno podpira s svojimi darovi redovnike, da se morejo preživljati. Vsekakor potrebno in lepo priznanje.

Vsi radi zahajamo v kapucinsko cerkev k Maniji Fatimski, zlasti kadar smo v kakršnikoli duševni ali telesni stiski. Marsikdo izmed nas je prejel že od Nje bogate milosti. Izkažimo se ji hvaležni otroci in prihitimo na Njen praznik k Njej!

Sporod slovesnosti kronanja je sledeč:

Ob 9. uri zjutraj prihod prevzvišenega škofa dr. Köstnerja, nato pridiga v nemškem jeziku. Po pridigi obred kronanja, zatem škofova pontifikalna sv. maša. Po tej sv. maši — okrog 11. ure — sv. maša za Slovence s pridigo in končno slovenske pete litanijske Matere božje.

RINKOLE

Pravijo, da je našega dopisnika edini zob bolel, zaradi tega ni bilo nič novic iz naše vasi. Zdaj pa hočemo našim bralcem nekaj povedati. Odkar je Marijino leto proglašeno, je k naši podružnici, „Mariji Snežni“, vsako nedeljo in praznik prišel g. župnik in daroval sveto daritev.

Ravno pred svojim godom — „Jožefovim“ pa je zbolel in moral v bolnico. Gospod kaplan sam ni zmožl opravljati tudi to namesto gospoda župnika.

Za prvi petek v marcu pa se je g. Wölfl potrudil in prišel k nam. Imeli smo sv. uro in tako lepo opravili prvi petek. Vdana zahvala za njegov trud in žrtve.

Za veliko noč pa je že prišel g. župnik iz bolnice in spet radovoljno ugodil naši prošnji. Imeli smo veselo vstajenje. Zdaj se pa gospod župnik zdravi na Dunaju. Naj bi mu ljubi Bog čimprej podaril ljubo zdravje!

Na sv. Marka dan smo imeli dve procesiji: ena je prišla iz Vogrč in druga iz Šmihela. Imeli smo tudi dvoje krstitev: pri Prdusu in pri Čreselniku so dobili hčerkici.

Gospodarsko pa vedno malo napredujemo. Zgonc si je nabavil traktor, zdaj jih imamo že pet v naši vasi; to je ropota po vasi.

Hribnikov Šima se je ponesrečil z motornim kolesom, pa bo menda kmalu prišel iz bolnice.

Radarjeva mama je že čez dva meseca v bolnici. Želimo ji skorajšnjega okrevanja.

BLATO

Pri Mlinarju je pogorelo gospodarsko poslopje. Zdaj že vozijo les skupaj, kar so ga dobri ljudje darovali.

Sedanji župan je iz naše vasi. Upamo, da bo nam pripomogel do električne luči in moči, saj je edino naša vas v občini brez električnega toka.

Figovčeva Mica ima že tudi les pripravljen za svoje gospodarsko poslopje.

CRGOVICE

Poglejte na hrib sv. Katarine! Tam nam je gozdni hrošč ves les uničil. Mi pa smo ves hrib posadili s sadnim drevjem. Čez 500 mladih drevesc že raste.

Vaški križ nam je lepo poslikal g. Jerina. Smo kar zadovoljni z njim. Šotorov oče je postavil velik kozolec, da bo krma pod streho in za vrabce kaj prostora. Štefanova Mica si je lepo hišico postavila, tako je zdaj pod svojo streho.

GLOBASNICA

Na cvetno nedeljo je poklical Vsemogočni po kratki in zavrtni bolezní v večnost, na smrt dobro pripravljeno Ančko Mert, pd. Bolčarico v Mali vasi pri Globasnici v starosti 42 let. Rajna Ančka je bila doma pri Amriču v Mali vasi. Pri Bolčarju v Mali vasi si je ustanovila po poroki z Janezom Mertom leta 1938 majhen in zelo prijeten dom. Prav lahko rečemo, da v celi župniji ni bilo zlepa najti srečnejšega para, kot sta bila naša Ančka in Hanzel. Pa je izbruhnila kmalu po njuni poroki druga svetovna vojna in Janez je moral kakor na milijone drugih čez noč k vojakom, na vojsko.

Medtem se je družini rodila hčerka — edinka. „Sedaj bi bila šele prava sreča doma“, je priznal Janez, ko je na dopustu peštol mal Ernico. Toda dnevi sreče so prehitro minili in Janez je vzel zopet slovo, tokrat za vedno. Ni se več vrnil. Nihče ni vedel povedati, ali še živi ali je umrl, kdaj in kako je umiral in kje ga krije tuja zemlja.

Za Ančko pa so napočili težki časi trpljenja, a ona ni klonila, pogumno in vdano je prenašala udarce usode, vzgledno vzgajala in skrbela za hčerko ter sama vodila svoje malo gospodarstvo. Domačo hišo je še povečala in vso prenovila. Pravijo, da je večkrat delala za dva. Zraven pa je upala, upala še do zadnjega na prihod pogrešaneža moža.

Ni ga pričakala. Morda je doživela veselo presenečenje, ko je prestopila prag večnosti in tam zagledala v zboru angelov svojega Janeza, s katerim zdaj zopet kot nekdanj dolga leta na koru domače cerkve skupno prepevata v čast in slavo božjo. Morda so bili pri njenem sprejemu v večnosti navzoči tudi njeni bratrance Bolbej, Lojzej in Nacej, s katerimi je domačemu kat. izobraževalnemu društvu v njegovi najbolj razgibani dobi posvetila svoje bogate in izredne talente razuma in srca, in katere nam je kot njenega moža vzela za vedno vojna. Morda je pri prihodu v večnost Ančko še posebej pozdravila Marija, pri kateri je tolikokrat iskala pomoči in tolažbe; in katero je, ko so Globašani pod vodstvom prejšnjega župnika č. g. Sekola igrali Kristusovo trpljenje, tako lepo predstavljala.

V torek po cvetni nedelji pa smo se poslovlili od zemeljskih ostankov rajne: pevci z žalostinkami, č. g. župnik s hvaležnimi besedami naše vere in številna množica žalujočih z iskreno molitvijo za večni blagor rajne Ančke.

HORCE PRI ŠT. VIDU

Pri Lekšu na Horcah je dobil mladi par Hanzej in Anica K e z a r kot velikonočno darilo, malo hčerkico, ki se je rodila dne 12. aprila v celovški bolnici.

Da je bilo ustrezno botri in mamic, so jo krstili na ime Ana-Marija. Želimo, da bi jo mlada zakonca vzgojila v pravem narodnem in verskem duhu kot sta tudi sama in jo videli pozneje tudi nastopati na odru kot Hanzeja in Anico, kajti saj ju vsi poznamo kot izvrstna prosvetaša. Torej, na mnoga, mnoga srečna in zadovoljna leta!

GALICIJA

Dne 27. aprila smo pokopali rajnega žmavca iz Jeriš. Čeravno vreme ni bilo ugodno — po dolgem času je namreč prejšnjo noč močno deževalo — so prišli sorodniki in znanci od blizu in daleč. Č. g. župnik in komendant iz Rebrce je od doma spremljal rajnega do Galicije. Pogrebne obrede je imel domači župnik g. Škofič. Gališki moški zbor mu je zapel v slovo. Saj

je rajni bil svoj čas član gališkega moškega zbora. Bil je res dober mož svoji ženi, dober oče svojim otrokom in dober sosed. Vsakdo, ki je potrkal na njegova vrata in prosil za pomoč, je našel pri njem odprto srce in odprte roke. Naj v miru počival žalujoči družini pa izrekamo najtoplejše sožalje.

Poroke smo tudi imeli. Na velikonočni ponedeljek je pripeljal trgovec Pavel Kur-nik svojo izvoljenko Jožefo Glabonjat iz šmarješke fare pri Velikovu pred poročni oltar. Nato sta se s pričami peljala na nevstin dom Plažič v Ramočevo vas pri Šmarjeti, kjer sta z nevstinno družino praznovala svojo „ohcet“.

Na malo veliko noč sta stopila pred oltar Siegfried Wilpering, delavec iz Radentheina, in Ana Jernej iz Encelne vasi. Svoj poročni obed so imeli pri Naradu v Obrijah. Novoporočenim parom želimo obilo zakonske sreče in božjega blagoslova.

DJEKSE

Malo kronike. Letos je imela pri nas smrt že bogato žetev. Najprej je pokosila drobno cvetko, pobeja, ki je kmaj začel živeti, pri Cegnarju v Hudem kraju. Potem je pokosila Marijo Kräuter, ki je s 33 leti morala zapustiti ta svet in je zastoj iskala zdravja in pomoči v bolnišnici. Nato je zamahnila s svojo koso po Jureju Opresniku pri Ladiniku v Vovbrskih gorah. Dopolnil je že 86 let. Potem smo imeli tri mrliče naenkrat. Pri Vrnjku je nenadoma na srčni kapu umrl 60 let star hlapec Florijan Knibernik. Pri Pohojčniku so umrli 79 let stara Pohojčnikova mati Neža Opriesnik in se z mnogimi dobrimi deli preselili v večnost. V Hudem kraju pa je v istem času umrl Andrej Prohart, zvest naročnik in bralec „Našega tednika“. Najbolj pa nas je presenetila smrt gozdnega delavca, drvarja Zepa Tomica. Komaj en teden je delal v lesu (letos), pa ga je dohitela smrt. Smreka je padla nanj in ga smrtno poškodovala. Delal je v lesu v Javorniku nad Visoko Bistrico. Medtem ko so ga peljali domov, je umrl. Pokopan je bil na cvetno nedeljo. Bil je 51 let star. Zapušča ženo in otroke. Pri Grubelniku v Vovbrskih gorah pa je umrl starostni rentnik bivši hlapec Hanej Hubovnik, 74 let star.

Naj jim sveti večna luč!

Odprta noč in dan so groba vrata,

al' dneva ne pove nobena prat'ka (koledar).

LOGA VES

Na velikonočno sredo smo spremili k zadnjemu počitku komaj 56 let starega Cehnárjevega očeta na Žopračah, Hanzeja Ogrisa.

Rajni je zapustil vdovi 11 otrok, med temi 7 še nepreskrbljenih. Eden od teh se pripravlja na Plešivcu za duhovski stan. Imel je rajni raka v požiralniku, vsled česar so ga morali že par mesecev umetno hraniti. Vsa znanost zdravnikov in dobra postrežba žene ni mogla težko bolezen odvrniti.

Kako je bil rajni priljubljen, je pokazala obilna udeležba pri pogrebu. Celó iz oddaljenega Bilčovsa, njegove rojstne župnije, je prišlo veliko njegovih prijateljev in znancev s preč. g. župnikom Štihom. Nagrobne govore so imeli za rajnim: naš bivši župnik g. Kanduth, sedanji dekan v Velikovu, sedanji provizor g. Mörtel ter njegov bratranec g. Boštjančič iz Apač. Domači pevci so se poslovlili od svojega dolgoletnega pevca in prijatelja, tako na domu kot ob grobu, z ganljivimi žalostinkami.

Težko prizadeti vdovi in mnogoštevilnim otrokom, kateri so zgubili tako skrbnega in dobrega moža oz. očeta, bodi izrečeno na tem mestu naše najgloblje sožalje z željo, da bi posnemali otroci prezgodaj umrlega očeta tako v verskem kakor v narodnem oziru. Rajni Hanzej pa naj počiva v miru po svojem trudopolnem in skrbnem življenju!

BILČOVŠ

V nedeljo, 25. aprila, so nas iznenadila šentjanska dekleta s svojo igro „Izgubljeni raj“. Reči moramo, da so igro kar dobro podale, posebno sta nam bili všeč Nežika ter njena mati. Vidi se, da posebno v Nežiki tiči igralska žilica. Zelo nam je bil všeč

narodni ples. Potrudili se bomo, da jih bomo posnemali.

Dekletom, kakor tudi vsem ostalim, ki so na katerikoli način pripomogli, da so dekleta nastopila, se najlepše zahvaljujemo ter jim kličemo: „Pridite še kaj k nam!“

ROGAJE

Na veliko soboto je izbruhnil v hiši št. 13 ogenj in jo popolnoma uničil. Tudi lesena uta, ki je stala v bližini, je zgorela. Najemnik hiše, Franc Jud in njegova žena Johana sta bila tako iznenadena, da sta komaj rešila obleko in edino kozo. Vse ostalo je postalo plen ognja.

Skupna škoda znaša okoli 40.000 šilingov. Naši in beljaški gasilci so kmaj preprečili, da se ni ogenj razširil na bližnji gozd. Pravijo, da je bila vzrok ognja iskra, ki je vžgala že preperelo staro streho.

ŠT. JAKOB V ROŽU

† Urška Gabruč

V petek zvečer se je po dolgem trpljenju preselila v nebesa Urška Gabruč, pd. Knezova, nekdanja kuharica pri blagopokojnem g. dr. Lambertu Ehrlichu. Tako je prvi maj in šmarnece praznovala že pri Tisti, ki ji je vse življenje posvetila in kateri je služila kot dolgoletna prednica Marijine družbe.

Skoro svetovnoznana je Urška kot nekdanja kuharica od komunistov ustreljenega vesučilškega prof. dr. Lamberta Ehrlichu. Saj so po vsem svetu raztreseni bivši ljubljanski dijaki, ki jim je bil prof. dr. Ehrlich duhovni oče in vodnik, kuharica Urška pa krušna mati; še več: za vse skrbeča, vse ljubeča mati. Zaradi tega ji bo naš list posvetil še poseben članek.

Z Urško lega v grob ena najpomembnejših koroških osebnosti. Ne po časti, službi ali bogastvu, temveč po idealizmu: saj je vse njeno življenje požrtvovalna služba narodu in bližnjemu. Srečna je bila v tem, da je drugim pomagala, druge osrečevala.

Bila je svetniška duša. Bog jo je zadnja leta obdaril z velikim trpljenjem. Dve leti je ležala v postelji, izgubila eno oko in še drugo ji je skoro oslepel; a tudi to trpljenje je prenašala vdano in potrpežljivo v spravo za druge.

Pokopali smo jo v nedeljo, dne 2. maja dopoldne. Kako jo je ljudstvo spoštovalo, kako se je zavedalo, da odhaja od njih svetniška domačinka, ki je tudi zanje trpela in toliko premolila, je pokazala ogromna udeležba pri pogrebu. G. kaplan Česen je imel tako lep nagrobni govor, da bi zaslužil, da bi bil ves objavljen.

Urška je sedaj pri našem prav pred enim letom umrlem g. dekanu Šenku. Kako sta se v življenju razumela, kako jo je g. dekan cenil, toda proti pričakovanju jo je on za eno leto prehitel. — Naj blaga duša počiva v Bogu!

V ponedeljek 10. maja bomo v farni cerkvi opravili obletnico za pok. g. dekanom in bodo sv. maše od sedmih do devetih, ko bo slovesna zadušnica. Gotovo ga imate še toliko v blagem spominu, da se farani udeležite obletnice.

SELE

Na veliki petek in soboto je bil obisk božjega groba vsako uro prav dober. Letos smo dobili nov božji grob. Lep je in praktičen, ker se dajo posamezni deli lahko in hitro sestaviti. Izdelal ga je slikar g. Fridrik Jerina v Št. Ilju. Delo hvali mojstra.

Velikonočno vigilijo smo lani praznovali opolnoči, letos bolj proti jutru in jo zaključili s slovesno mašo in procesijo vstajenja. Kljub precej hladnemu vremenu se je vse lepo vršilo. Ta zgodnji jutranji čas se nam zdi najpripravnější. Kat. prosv. društvo pa bo ponovilo v nedeljo, dne 9. maja petdejsko igro „Z lastovkami“.

Iz Avstralije

(Nadaljevanje s 3. strani)

To je na kratko pot sadja (konzervirana) od sadovnjaka do trga.

Se vedno so konji moji ljubljenci. Meseca februarja je v Sheppartonu katoliška fara priredila nekaj piknik pri nekem farmerju — rejcu konj. Tam se je zbralo več sto ljudi, seveda tudi mene ni manjkalo. Farmer je napravil parado s konji in bil tudi tolmač za vsakega konja posebej.

Videl sem konje z rodovnikom od leta 1910 dalje! Kraj rojstev, kje je mati zmaga in kje oče. Gospodar je pred par meseci prodal dva konja: enega za £ 36.000 in drugega za nekaj čez 21.000 avstralskih funtov. Seveda ima še več desetih manj vrednih konj!

Št. Rupert je pokazal

Dne 25. aprila je bila zaključna prireditel v gospodinjstvi šoli v Št. Rupertu pri Velikovu.

Kakor vsako leto, tako je bila tudi letos udeležba izredna. Bili sta od vsega početka predvideni dve prireditvi, prva ob dveh in druga ob štirih popoldne.

Pri prvi prireditvi je bila velika dvorana tako natrpana, da je v resnici primanjkovalo sape. Okolica je bila kakor običajno dobro zastopana. Videli pa smo gojenke prejšnjih let iz raznih krajev. Podjunske vasi in tudi Rož ter Gure, vsi so pokazali svojo povezanost z gospodinjstvom šole. Šolskih sester. Vrsta motornih koles in „rolerjev“ se je od lanskega leta podaljšala. Veselimo se tudi tega napredka.

Gojenka s Krčanj je pozdravila goste iz vseh delov dežele. Nato je zbor letošnjih gojenk odpel vrsto pesmi, ki so silile v pomlad in življenje. Bilo je res odlično petje pod strokovnim vodstvom g. prof. Mihele.

Skupine deklet so pokazale v rajanju po narodnih napevih gibčnost telesa in tudi obvladaje glasu, da smo kar strmeli.

Ko je govenik zaključne proslave g. prof. dr. Valentin Inzko poudaril napredovanje deklet v gospodinjstvi šoli tako v praktičnem znanju kakor tudi v srčni kulturi in se zahvalil tako častitim sestram, ki opravljajo to veliko vzgojno delo in ne vprašajo nikdar za plačilom za svoje delo.

Morilee Marije Goretti

OTROK BREZ MATERE

Alessandro Serenelli opisuje svoje nesrečno življenje. Glavna krivda: brez materine vzgoje.

„V imenu Viktorija Emanuela III., po milosti božji in volji naroda kralja Italije...“

Tako je sodnik Dionisio Vittelli začel razpravo na porotnem sodišču v Rimu proti obtoženci Aleksandru Serenelliju.

Ze na razpravi oktobra 1902. je bilo višje okrajno sodišče v Nettuno nabito polno, kajti brutalni umor komaj dvajsetletnega fanta je pretresel vso provinco. V izid obsodbe ni nihče več dvomil, saj je Aleksander že na dan zločina priznal policiji, da je bil vzrok umora le nizka strast.

Zemeljska pravičnost je šla svojo pot. Iz Nettuna so krivca preselili v ječo Regina Coeli v Rim, kjer je 8. julija 1903 sledila ponovna preiskava na najvišjem prizivnem sodišču, pri porotnem zasedanju pa je bila izrečena končna obsodba: trideset let ječe za moralno žalitev in trideset let za premošljivi umor. Predsednik sodišča je končno določil, naj obe kazni tečeta vzporedno.

Leta so neusmiljeno tekla in o Aleksandru Serenelliju ni svet nič več slišal. Toda z beatifikacijo Marije Goretti je prišla na dan tudi morileva zgodba. Novinarski lovci za zanimivostmi so iznašli dostikrat neresnične zgodbe. Vendar pravilno podana resnica lahko marsikomu koristi. Zato prinašamo

in se zahvalil tudi gojenkam, ki so pouku vzorno sledile, je s tem nakazal povezanost, ki je v šoli vladala. Čeprav kuharska in šivalna razstava ne moreta pokazati vsega, česar so se dekleta v teh 6 mesecih naučila, sta vendar obe razstavi dokaz resnega dela tako učiteljic kakor učenk. Vsem velja naše polno priznanje, je dejal govenik. Šola pa ni zgolj gospodarska ustanova. Vsaka šola je tudi vzgajališče in torišče kulturnega dela. To delo in višino tega dela pa potrjuje nastop deklet na odru v besedi in pesmi.

Dokler bo tod živel zdrav rod, bo slovelo slovensko dekle, slovelo bo njeno delo doma, slovelo bo njeno delo v domači družini, kjer bo izžarevala sadove gospodinjstve vzgoje in slovelo bo to slovensko dekle kot slovenska, krščanska mati in žena.

Nato so dekleta še v štiridejanski igri pokazala ljubezen do domače grude, ki je močnejša kakor vsa vabljenost mestnega življenja in razočaranja. Času in letu je tudi odgovarjala skupna prošnja Materi božji, da bi izprosila božji blagoslov za našo mladino in našo domovino.

Ob pol petih so dekleta prireditel ponočila. Druge prireditel sta se udeležila tudi mestni dekan g. Kanduth in mestni župan g. Hosp. ki sta si ogledala tudi razstavo. Razstavo si je ogledal tudi okrajni šolski nadzornik g. Maklin in se prav laskavo izrazil.

zgodbo Serenellijskega življenja, kot jo sam opisuje po srečno prestani kazni in svojem spreobrnjenju. Takole se glasi:

„Moja povest ni lepa, morda pa bo komu koristila. Rodil sem se v družini osmih otrok dne 2. junija 1882. Dva sta umrla še prav majhna. Jaz sem bil najmlajši. Leta 1889 sem prejel prvo sveto obhajilo, birman sem bil pet let kasneje. Leta 1903 v juliju so me odpeljali v kaznilnico v Noto, leta 1919 na Sardinijo, kjer sem bil 7. marca 1929 izpuščen. Nihče me ni maral. Končno sem se zatekel k oo. kapucinom v Ascoli. V resnici življenje ubijalca in grešnika ni lahko.

Eden izmed bratov je vstopil v semenišče, da bi postal duhovnik, a je živčno zbolel in je moral v umobolnico. To je tako zelo vplivalo na mojo ubogo mater, da je tudi ona kmalu nato zbolela. Takrat sem bil še zelo majhen. V boleštni razvnanosti me je hotela vreči v vodnjak, a brat me je pravočasno rešil.

„Bolje je zanj, da umre, kot pa da bi trpel“ je kričala. Potem so jo odvedli in je nisem videl nikdar več. Nadvse sem jo ljubil, bila je silno dobra. Ah, kako zelo sem jo pogrešal!

Potem so se začele moje težave. V „neumnih“ letih bi potreboval nekoga, ki bi mi ob problemih

čistosti stal ob strani, me vodil, čuval in razumel. Nisem ga imel. Edino materina ljubezen očisti in izpolnjuje praznino srca. Edino ona zadovoljuje naravne težnje, ki se neizpolnjene kaj hitro sprevržejo v strastno poželenje. Imel sem sicer sestro in brate: Lucijo, Pietra, Enrica in Vincenza. Slednji je odšel v Ameriko, čim je odslužil karabinjerje. Amerika ga je požrla: izgubil se je v tujini in danes ni sledu o njem. Sam sem se čutil zelo osamljen. Brati in pisati sem znal za silo. Ves denar, ki sem ga imel, je bil trdo prigraran.

Kmalu sem začutil hrepenenje po morju. Morda sinjina Jadranskega morja me je vabila v svoje naročje. Ljubil sem ga in stremel po svobodi razburkanih valov nepregledne širine. Nato sem dobil službo kot ribič; ure in ure sem prebil sam, v sanjah o lepši bodočnosti. Dobil sem tudi „prijatelje“. Čistost nedolžnega pogleda nam je ostala le še v zasmeh in navadil sem se slabih dejanj. To je bil začetek moje poti v močvirje nemoralnega življenja, ki sem si ga sam pripravil s slabo tovarišijo. O Bog, ko bi le še imel mater!... Četudi sem jaz pozabil na Boga, On ni pozabil name.

Nato smo se preselili v Colle Gianturco, kjer smo prišli skupaj z Gorettijevimi. Bili so ljubeznivi, pobožni in zgledni ljudje, težki delavci. Ni bilo dolgo in grof Mazzoleni (zaradi velikih posesti smo ga imenovali „rimski trgovec“) nas je zvalil v dolino, v močvirje. Obljubljal nam je bel kruh in dobro službo. Očeta je spravil v svojo prodajalno in jaz sem mu pomagal. Nezdružljivo močvirje je vplivalo name, da sem se popolnoma zaprl vase. Tolažbo v osamljenosti sem iskal v slabem čitvu: „Il Messagero“ in „La Tribuna illustrata“ sta silno kvarno vplivala name. Prenehal sem hoditi k zakramentom; le redkokdaj sem šel v Cisterno ali Nettuno in le enkrat stopil v bližnjo cerkev oo. pasionistov.

Potem sem se zaradi zdravja preselil nazaj h Gorettijevim. Slabe navade so me usuznjale. Mesece in mesece sem se boril sam s seboj. Saj je bila Marija tako dobra, čista in ljubezniva. Končno sem storil usodni korak. Predstavljal sem si lahko zmago. Groznja s smrtjo naj bi mi do nje pomagala, pa ni, hvala Bogu! Drugo pa itak veste...

Ječa Regina Coeli je bila vse drugo kot zaželeno. Zelo sem trpel, a bil sem preponosen, da bi priznal. O, dal čutil sem kesanje nad dejanjem, a ošabnost je vtisnila na moj obraz masko zakrnjenega zločinca.

Moja pot je bila grenka in trpka. Mislil sem, da bom z grehom dokazal svojo svobodo — a postal sem suženj strasti in končno suženj ječe...

Januarja 1903 so me poslali v Noto in me oblekli v kaznensko uniformo številka 3142. Tri leta sem predsedal sam v ječi. Zdelo se mi je, da bom zmorel. Končno so mi odredili delo: s posebnimi železnimi glavniki sem čefral palmovce liste v tanka vlakna. Čuvaj je vsak dan pregledal delo in preštel tudi nas. Ponoči je ob deveti, dvanajsti in tretji uri obiskal vse celice. Bilo je nezno.

Edini dober človek je bil jetniški kaplan. Ta nas je razumel in nam z govoru vere odpiral pogled v znošljivo bodočnost. Govoril nam je o pomenu zaduševanja, kazni, o smislu trpljenja. Po njegovih besedah ni nikdar prepozno in nič izgubljeno, da le ni duša na veke pogubljena.

Leta so tekla kot prah v peščeni uri, a do spo-

nasprotstva. Dobesedno v vodo je padlo oziroma je obtičalo v neuporabnem močvirju obsežno Blato...

Toda izsušeno bo! Ljudstvo potrebuje čedalje več kruha, Celovec narašča. Tedaj bodo ob otvoritveni slovesnosti častno nazivali Tebe pionirja Blatopolja. (Kot opomba povedano: Morda si bil tedaj še premlad za posnemanje Goethejevega dr. Fausta v njegovi drugi življenjski polovici.)

Zbudila me je jutranjica. Pod oknom v sadovnjaku je pela za stavo kôsa in brusni kamen. Prvič sem videl duhovnika kosit. Božji hlapec si bil in hlapec svojega, tedaj še skromnega gospodarstva — res pravi „latinski hlapec“. S skrbno, spetno delavnostjo in velikopotezno podjetnostjo si iz malih početkov svoje gospodarstvo razširil, da je bilo v spodbuden vzgled vsem kmetom.

In kako si jih navajal k modernemu gospodarjenju, kako si jim preskrboval stroje, umetna gnojila, najboljša semena, dobre plemenske pasme! Koliko si se trudil s posojilnico, da bi kmetje in delavci našli v njej najboljše denarno samopomoč! Tako si bil svojim pravi oče, ki oskrbuje obložen mizo telesnega kruha in duševne hrane.

Pozvonilo je v cerkev, k maši. Skrivnostno se je poigravalo rošno jutranje sonce v cerkvi okoli oglov in stebrov, ob obokih do stropa. Na oltarjih je zlatilo svetega jezdeca in mučenca Jurija, evangelista Janeza, molččega Janeza Nepomučana, neutrudljivega božjega poslanca Frančiška Ksaverija in strastnega gasilca sv. Florijana. Pa še Materi božji sedmih žalosti je pri-

kornika sem bil še daleč. Vendar so od časa do časa kakor piš vetra ali nepozabno bučanje Jadranskega morja odjeknile v moji duši Marijine umirajoče besede: „Bog naj ti odpusti, Alessandro! Hočem, da boš z menoj v raju!“ Glodajočega črva v svoji vesti sem skušal s silo iztrgati iz srca, pa nisem mogel. Vendar je preteklo še mnogo let, predno me je pekoča vest vrgla na kolena. Šel sem k spovedi in Bogu priznal svojo krivdo.

Leta 1918 so me preselili v Biti Amone, šest let kasneje pa v Alghero, kjer sem dobil velik „S“ na rokav. Zaupali so mi „višjo“ službo nad drugimi kaznjenci.

V marcu 1929 sem bil izpuščen na svobodo. Kako trpko je bilo srečanje z Marijino materjo! Vse mi je odpustila, Bogu hodi zahvala!

Toda s tem se še ni končalo. Obsodba je nalagala triletno nadzorstvo po izpustu. Le od petih jutraj pa do osmih zvečer sem smel biti izven hiše. V družbi se nisem smel prikazati, celo pri službi božji ne. Če sem hotel kozarec vina, sem moral ostati zunaj gostilne in ga popiti na pragu. Edino vera me je zadržala in mi govorila, naj vse to prenašam v zadoščenje in v duhu pokore.

Ko sem prestal še to kazen, nisem vedel ne kod ne kam. Kdo se meni za morilca in tridesetletnega kaznjenca? Povsod so pred menoj zapirali vrata. Zatekel sem se v samostan oo. kapucinov, pri njih sem sedaj že nad dvajset let vrtnar. Moj najstarejši dan v življenju je bil oni, ko sem prišel za Marijino proglasitev blaženim. Prepričan sem, da ona prosi zame v nebesih. Star sem že in ne bom dolgo, a Bog bo milostljiv meni grešniku. Vem, da se me bo usmilil.

Pa še nekaj! Ves svet prosim odpustanja zaradi nasilja, ki sem ga storil svoji žrtvi Mariji Goretti in čistosti. Opominjam vse, naj se varujejo slabega čtiva in predstav ter vseh nevarnih priložnosti, ki vodijo v suženjstvo strasti in greha.”

P. Inocenc OFM

Sv. Višarje — Žabnice

V Marijinem letu bo tudi svetovišarska Mati božja romala po farah kanalske doline. Potek romanja bo sledeč:

8. maja 1954 bodo prenesli milostno podobo višarske Kraljice iz Žabnic v Trbiž, kjer ostane do 11. maja zvečer.

12. in 13. maja je potem v Beli peči.

13. zvečer do 16. maja ostane v Rablju.

17. maja nadaljuje svojo pot v Ovčjo vas in od tam

18. maja v Ukve, od koder gre potem po kanalski dolini in se vrne v Žabnice 30. 5. popoldne.

Od tod pa bodo prenesli milostno podobo Matere božje na sv. Višarje na praznik sv. Janeza Krstnika, 24. junija 1954. S tem dnem se odpre tudi višarsko svetišče za romarje in ostane odprto do 1. nedelje v oktobru.

Obenem pa se s tem romanjem po kanalski dolini pripravljajo na proslavo šeststoletnice te romarske božje poti, ki bo leta 1960.

DR. JANKO MIKULA:

Lovorjev venec na grob junaka

Preč. g. Janezu Starcu, ki je umrl 2. maja 1953 na Koroškem, v spomin

(1. nadaljevanje)

Prijazno smo se pozdravljali z domačini, z otroki ob dolgi cesti med Suho in Holbičami, med Goro in Plešerko, ob Habnarjevem in Hodiškem jezeru. Tako sem zvedel za domača imena in se naslajal ob za- tegnjeni melodiji domače govorice. Kar predolgo se mi je vlekla cesta mimo Aplenc, ki sem jih tedaj imel za ostanke srednjeveških utrd, skozi Plašišče v Priklarjev klanec.

Na vrhu so se mi zasmajale v pozdrav Hodiše, vse posejane z zlatom zahajajočega sonca, vse ovite v žlahtni vonj cvetoče ajde. Bile so še Hodiše Tvojih prvih let, vse postavne hiše in cerkev krite z leseno streho; ozka cesta se je vila skozi imenitno vas, težavno se je dvigal zvonik nad cerkvijo in vasio, a vzravnal do svetlih lin je brhko poskočil v višino. Vse je razodevalo nekdanjo grofovsko slavo in samostojno oblastnost.

Tako sem bil od jutranje zarje do sončnega zahoda prepotoval večji del poti, ki vodi iz Loč v Celovec. Moji starši in sorodniki so vedeli o njej pripovedovati dosti zanimivosti, ker so v mladih letih po opravkih hodili čisto v Celovec. Tedaj še ni bilo udobne železnice skozi Rož, one preko Vrbe pa so se morali ogniti zaradi pičlega denarja.

„Da sem bil le enkrat v Hodišah,“ je modroval Kovačičev stric, „potem ni bilo več daleč v Celovec, le še dve uri. A do Ho-

diš se je vlekl! Niso zastoj Hodiše! Hodiše, pa hodi še, da prideš v Hodiše!“

Janez, tisti dražestni večer nisem slutil, da bodo pota mojega življenja vodila po Tvojih sledovih — preko Borovelj, Slovenjga Plajberka in Ljubelja slednjič v Hodiše.

Tajno svečano je bilo najino prvo srečanje. Bil si pri ulnjaku, sladko je duhtel ajdov med. Predstavil sem se. Resno so se zapile Tvoje oči v moje. „Tako, tako, iz Loč, od Baškega jezera, dolga pot,“ in smeh je zrastle na Tvojem obličju; „kar v hišo pojdiva, boš pri nas prenočeval.“

Zvečer smo kratko sedeli ob petrolejki. Šele po Tvoji podjetnosti in neugnanem posredovanju je v Hodišah zasvetila električna luč iz celovške centrale.

Stopila sva še pred gosposko župnišče v toplo poletno noč. Z Blata, obširnega močvirja od Hodiškega preko Čevnarjevega in Ravševega jezera je vstajala megla. Razlagal si, kako bi se Blato dalo izsušiti in spreminiti v rodovitno polje. Desetletje pozneje si izdelal načrte za izsušitev, vse potrebne poti pri oblasteh si napravil. Tih pred predorom odtoka pa je bil načrt zahrbtno onemogočen, — iz strahu za ped jezera in za nekaj rib. Morda tudi iz mržnje do Tebe, da ne bi slovenski duhovnik imel za sluge. Tako so bili težko se boreči kmetje oropani neprecenljivega priboljška — iz gole lakomnosti in strupenega političnega

jazen sončni žarek izsilil smehlaj na izmučenem obličju.

Tam spredaj ob velikem oltarju si maševal v svetogorski odmaknjenosti in močna teža svetišča je dajala pravi okvir najsvetejšemu dejanju odrešenja, kateremu si posajal in udinjal svoje človeške moči in zmognosti. Ta cerkev je s svojo gorsko težo in s svojo mnogolično notranjostjo, s svojo preprosto arhitekturo in bogato krasoto oltarjev nekaka prispodoba Tvojega resnega, skromnega značaja, vsestranskega delovanja, plemenitega mišljenja.

Starejši Hodišani menda ne bodo pozabili blagodnečih mogočnih zvonov izza časa, ko je tam župnikoval rajni reberski komendant Janez Šporn. Še onstran groba, ko bodo zaslišali nebeske melodije, se bodo spominjali, da so zvonovi njihove mladosti skoro prav tako milo in ubrano peli...

Požrla jih je lakomna prva svetovna vojna.

Ko si se z Rude preselil v Hodiše, je klenkal v mogočnem zvoniku le zvonček-zadušnik. Takoj si oskrbel večji jekleni zvon, ki je edini srečno preživel drugo, še bolj lakomno svetovno vojno. Pozneje ste se posvetovali zaradi nabave novih zvonov. Ti si v svoji daljnovidnosti svetoval jeklene zvonove. Faranom pa je pozvanjalo v srh nekdanje nepozabno zvonjenje in zato so se odločili za bronaste zvonove. Mnogo je žrtvovala fara; Izobraževalno društvo je prirejalo igre (zlasti „Pasijon“ v Šmiklavžu); največ pa si se trudil kajpak Ti.

Blagoslavljanje novih zvonov je bil slovesen praznik. Tebi pa je pretila smrtna nevarnost, ves pobledel si se umaknil, le za las je manjkalo, da Te ni zmel veliki zvon, ker je odpovedala vrv.

Ali ti prav ljubiš svojo mamo?

Zadnjič sem bila pri sosedovih. Njihova Metka je sicer dobro dekle, vsi jo imamo za tako, kajti zelo postrežljiva in prijazna je do vseh tujih ljudi.

Tokrat pa sem se močno začudila njene-mu vedenju napram njeni lastni materi.

Metka je delala ročno delo. Mama pa je pripravljala kosilo. Mudilo se ji je že. Zato je naprosila Metko, naj ji prinese krompirja in ji pomaga lupiti. Metka ni prav nič z dobro voljo tega storila. Jezila se je, češ zakaj mora ravno ona vedno pomagati, saj ima sestra tudi čas in podobno. Zaloputnila je vrata in odšla po krompir. Ko se je vrnila s košarico, smo se med lupljenjem razgovarjale. Z menoj je zelo prijazno govorila, če pa jo je vmes mama kaj vprašala, ji je odgovorila na kratko in nič kaj prijazno. Huda je pač bila nanjo, zakaj je ni pustila v miru pri ročnem delu.

Takale je sosedova Metka. In ti? — Morda si ji tudi dostikrat podoben, podobna? Na materinski dan, praznik naših mater, pojdi vase in iz globoke ljubezni do svoje matere premisli svoje razmerje do nje? Naj ti pomagam pri tem jaz z vprašanji!

Zakaj greš od doma brez pozdrava in se prav tako vrneš? Zakaj ji odgovarjaš zlovoljno in neprijazno, če te kaj vpraša? Zakaj obrneš pogled proč, če ji kaj pade na tla, da ti ni treba pobrati? Zakaj se kujaš, če zahteva od tebe tudi le malenkost? Zakaj meniš, da je vsaka njena pazljivost in skrb zate le sitnost in neprijetno zasledovanje tvojih potov? In tako dalje. Koliko vprašanj bi še lahko sledilo. Ali misliš, da je tako tvoje ravnanje izraz tvoje prave ljubezni do svoje matere? —

Resnična ljubezen se ne kaže v nežnosti, ampak v spoštovanju in dobroti. Ni se ti treba sramovati, ako te mati smatra za svojega otroka, še tedaj, ko si že sam, sama za službiš kruh. Vesel, vesela bodi, da je še kdo, ki se zate zanima, te ljubi in vzgaja. Pride čas, ko si boš to dobromislečno skrb želel, želela nazaj, pa je ne bo. To je jasna in močna beseda božja v naravi, da sad visi na drevesu, dokler ne dozori. Le črvido, slabo sadje pade pred časom z drevesa. Naj ti bo to prispodoba za tvoje razmerje do staršev!

IZ SLOVENSKEGA KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Križev pot na selskem odru

Ganotje in molk sta vladala v dvorani, ko so nam na cvetno nedeljo igralci na odru dvakrat uprizorili kos najbolj pretresljive žalostne vsebine: Gospodov križev pot v vseh 14 postajah. Tema je zagnila oder, oglasila se je tromba, prizorišče je razsvetlila električna luč in dejanje posameznih postaj se je živo odigralo pred našimi očmi, dokler ga ni zagnila zopet tema in je skupno petje postajnih kitic naznanilo novo postajo. Slikovite obleke oseb, resen nastop igralcev, ki so bili poglobljeni v svoje vloge, hrumeče vpitje množice

za odrom, vse to je naredilo na občinstvo močen vtis. Najbolj pa nas je ganil igralec Kristusa, ki je zares živa podoba pravega božjega trpina. Predstavljal ga je društveni predsednik, Albin Olip zares mojstersko; edino glas mu je bil še premalo miloben. Vsi prizori so bili odigrani naravno, da smo imeli občutek, da gledamo resnični križev pot. Višek predstave je po 14. postaji bilo vstajenje, ki nam je že približalo veliko noč. S to versko predstavo so režiser č. g. kaplan Matko in igralci res pokazali, kaj zmorejo.

Sreča matere

Ah te očke,
oj te ročke,
ta smehljaj!
Hčerka, sinček,
Metka, Tinček —
mamin raj.

Vso si blaženost položil,
Stvarnik, zame v postelji'co;
še za listič boš pomnožil
trophesno detelj'co.

Če daš hčerko,
naj bo Minka,
ako sinka —
Božidar. —
Vse, kar iz Tvoje
roke pride,
materi je
božji dar!

Oh te očke,
oj te ročke,
ta smehljaj!
Dobri Oče:
prosim vroče,
sonca v maj!

M. Hartman

NAŠ PROFESOR

Ko so tople sape naznanjale pomlad in so se srca zganila v nekem radostnem pričakovanju, ko se je povsod čutil dihanje novega življenja v naravi, tedaj se je profesorju R. rodil otrok. Nekam nerodno je bilo R. ob neobglenem bitju. Dolgo je molče gledal svojega otroka in se smehljaj. Nekaj trdega in mrzlega je zginilo v profesorjevi duši. Odkril se mu je svet, mimo katerega je do zdaj hodil z zaprtimi očmi.

Zjutraj se je prvič zgodilo, da je profesor zamudil svojo uro. Dijaki smo vsak zase ugibali, zakaj ga ni, in si želeli, da bi ga ne bilo vso uro. R. je navadno čakal pred vrati, da je bil takoj ob zvonjenju v razredu, da ni zgubil nobene minute. Prišel je. Ko je vstopil v razred, ga skoraj nismo poznali. Prej sključen, s trdim pogledom, ki smo se ga bali, z drsečim korakom, danes pa ves spremenjen. Tisti dan je ostala beleznica z našimi imeni in dvoj-kami zaprta, profesor pa se je z nami pogovarjal, kakor ga še nismo slišali.

„Ali veste, kaj je ljubezen božja? — In usmiljenje in dobroti? — Ne veste? — O-troki!“ je sam spraševal in, ker je bilo vse tiho, tudi sam odgovarjal. Začuden smo ga gledali. Nismo si znali razložiti R. spremembe. Saj njemu je bilo življenje fizika s fizikalnimi poizkusi in formulami. Profesor se ni zmenil za naše začudenje. Spraševal nas je, koliko imamo bratov in sester, koliko so stari, kaj delajo, in ali jih imamo radi. Na koncu ure pa, ko je odhajal, nam je ves srečen povedal, da se mu je rodil otrok.

Od tistega dne so nam ure matematike, ki smo se jih pri R. tako bali, postale užitek. Razlaga ni bila več suhoparna, spraševanje nič več preizkušnja živcev, pri kateri si bil že vnaprej prepričan, da boš šel z dvojko v klop. Profesor je postal z nami ljubezniv, zaupljiv in očetovski. Pomladil se je med nami in če smo se o čem razgovarjali, je govoril najrajši o svojem otroku.

Nekaj ur pred koncem šolskega leta je postal profesorjev obraz zaskrbljen. Njegov otrok je začel hirati. Vedrina je zginila z obraza profesorja in na čelu so se pokazale globoke gube. Za predmet se ni več dosti zmenil, njegove misli niso bile več v

šoli. Tudi nas je zaskrbelo. Hvaležnost smo čutili do tega otroka, ki je s svojim življenjem prinesel tudi nam toliko spremembe. Postal nam je ljub, čeprav smo ga poznali samo iz pripovedovanj. In ko smo se zadnjo uro profesorju zahvalili za njegov trud, smo dodali iskreno željo, da bi otrok ozdravel. V vrvežu počitnic smo pozabili na profesorja in na bolno dete.

Proti koncu avgusta sem našel profesorja R. v parku. Sedel je skrušen na klopi in žalosten strmel predse.

Pozdravil sem ga in prisedel. Ko sem ga vprašal po otroku, je grenko začel:

„Ostal sem spet sam. Tako neskončno srečen sem bil... Vse svoje življenje sem prebil med mladimi ljudmi, tisočem in tisočem sem govoril in jih učil. Sli so mimo mene in večine nisem pozneje nikdar več videl. Zdaj sem mislil, da se bo ustavila mladost poleg mene, da jo bom gledal od blizu tudi ob dolgih večerih, ko se bom trudil vračati v svoj dom. Samo začutil sem srečo, pa že mi jo je Bog vzel. Sedaj ne morem več gledati mladosti, nikdar več ne bom prestopil šolskega praga. Pretežko bi mi bilo. Posedam po samotnih klopih in čakam, da me bo poklicala mladost — moj otrok k sebi...“

Kot bi ga bilo sram, da se je izpovedal svojemu študentu, je tiho vstal in omahovaje odšel. Kadar ga zdaj vidim sedeti v parku, se mu ne upam več približati. Bojim se, da bi mu znova ranil bolno srce.

D. O.

ZA BISTRE GLAVE

Po 420 dnevih bodo zopet prišli skupaj vsi sedmi stalni gostje. 420 je namreč število, ki se more deliti s številami od ene do sedem.

Pravilno so rešili: Sadnikar Franc, Globasnica; Adolf Picej, Celovec; Franc Wieser, Slovenji Plajberk; Reinwald Nežka, Svica; Deisinger Jurij, Celovec; Preinig Jurij, Škocijan; Rosmann Janez, Lepena; Milka Picej, Nagelče in P. Krum, Bilčova, ki nam je poslal rešitev celo v verzih:

„Čez štiristo in dvajset dni
se pa zopet le zgodi,
da sedem gostov pri eni mizi,
v gostilni „Pri levu“ se veseli.
Vsi brezplačno bodo pili
pa gostilničarja slavili.“

MAJSKI DAN

Zelene preproge so s cvetjem pretkane in biserne kapljice bilke krasé, nadele so praznjo obleko poljane, srebrni okraski na nji se blešče.

Škrjanček vzdiguje se v sinje višave, z zelenjem odeva ob gozdu se dob; oglašja se kuku iz mračne goščave, na javorju čudi se divji golob.

Po polju razliva se morje skrivnosti, iz vseh korenin življenje kipi, livade prepevajo pesem radosti, na slednji gredici se čudež godi.

Na bregu vijolica v travo se skriva, ponižna cvetica, ki žlahtno duhti; po drobnih stezicah vonjave razliva, mladenka jih pije in mimo hiti.

Limbarski

ZA DOBRO VOLJO:

Dovršeno plavati

„Ali znaš plavati?“ — „Ne, ampak se zagotovo še naučim. Ne grem prej v vodo, dokler ne bom znal dobro plavati.“

Aleksander Dumas

Aleksander Dumas (izg.: Dímá) je bil nekoč vprašan od Parižana, ki ga je hotel jeziti: „Ali je bil vaš oče res mulát (mati belokožka, oče zamorec)?“ — „Res,“ je rekel pesnik in nadaljeval: „Moj stari oče je bil zamorec in moj prastari oče opica. Vidite, gospod, moj rodovnik se tam začneja, kjer se vaš konča.“

Slika sv. Krištofa. — Žagar je prinesel slikarju desko in prosil, naj mu naslika sv. Krištofa. — „Očka, ni mogoče“, ga je zavrnil, „poglejte, sveti Krištof je bil velikan, deska je precej prekratka.“ — „Nič zato“, je rekel žagar, „naj pa noge dol visijo...“

Sto načinov. Ubožen pisatelj: „Ubožen pisatelj sem. Spisal sem knjigo „Sto načinov, kako postaneš v kratkem času bogat.“ Prosim podprite me.“

Bogat meščan: „In vi beračite?“

Pisatelj: „To je eden izmed sto načinov.“

MLADINA PIŠE:

Majniški pozdrav iz tujine

Cvetoči majnik se razgrinja po naših vasicah, po vrtilih vrtne spet cvetó, ob večernem mraku nas zvonovi vabijo k šmarnicam, pod domačo lipo pa doné fantovske pesmi.

Nam v tujini pa prepevajo v majniških večerih samo drobne pičice in nam želijo sladko noč. Pred par dnevi smo slišale v radiu pesem „Domovina, mili kraj“. To je bil za nas res užitek, po dolgem času slišati pesem, ki te spominja na vse to, kar smo uživale v izobilju v domovini. Ko smo se poslavljale od doma, smo si pripele na prsi šopek cvetic v spomin na našo lepo Podjuno. Rdeči nagelj nas spominja na ljubezen do Boga in do našega naroda, rožmarin pa na naše ljube mame, kajti prav ta teden pripravljamo mnogo otroških, svojim materam zvestih src darove, ki jih poklanjajo svojim zlatim mamicam.

Ravnotako se jih spominjamo tudi me tu v Švici in jih prav iskreno pozdravljamo ter jim poklanjamo najlepšo rožo iz naših src: hvaležnost.

Sprejmite mnogo lepih pozdravov še ostali znanici in prijateljice od

Jenšavoce T., Butejeve T. in Rogove N.

ZANIMIVOSTI

ZBOROVANJE MLADINSKIH VODITELJEV SVETA V LONDONU

Nedavno so se v Londonu sestali na trodnevno zborovanje mladinski voditelji iz raznih delov sveta, na katerem so razpravljali o pripravi za glavno skupščino izvršnega sveta svetovne mladinske skupščine, ki bo avgusta v Singapuru. Računajo, da se bo skupščine udeležila mladina iz 60 do 70 držav.

Na glavni skupščini v Singapuru, ki bo pod naslovom „Mladina na pohodu“, bodo razpravljali o naslednjih dveh glavnih temah: „Hrana in ljudstvo“ in „Človek in stroj“; nadalje bodo razpravljali tudi o vzgoji, občinah, v katerih živi prebivalstvo različnih ras, ter o preseljevanju; na dveh posebnih zasedanjih pa bodo razpravljali o vlogi mladinskega gibanja v državah, ki nimajo lastne vlade.

ZA FILATELISTE

Ameriško pošto ministrstvo je objavilo, da je 9. aprila, to je na prvi dan izdaje nove znamke za osem centov, ki prikazuje kip svobode, prodalo raznim zbirateljem skoro 900.000 primerkov omenjene znamke.

Lepa rdeča, bela in modra znamka, ki je namenjena predvsem za frankiranje pošte, ki gre v tujino, bo poslanica svobode in dobre volje za ves svet. Glavo kipa svobode obkroža napis: „V Boga zaupamo“.

FINEC ZMAGOVALEC V BOSTONSKEM MARATONSKEM TEKU

V bostonskem vsakoletnem maratonskem teku na velikonočni ponedeljek je letos zmagal uradnik Viecko Karvonen iz Finske, tradicionalne domovine tekačev na dolge proge. Pretekel je 26 milj dolgo progo v dveh urah, 20 minutah in 39 sekundah. Drugi je bil Anglež Jummy Peters, četrto, peto in deseto mesto so zasedli Japonci.

BALETNI VEČER V CELOVSKEM GLEDALIŠČU

Morda najznamenitejši evropski baletni plesalec-solist Harald Kretzberg je pretekli teden priredil baletni večer. Občinstvo je priljubljenega umetnika z navdušenjem sprejelo. Predvajal je klasične in moderne plesne. Čeprav je umetnik že nekoliko v letih, ki ne dopuščajo tiste neomejene prožnosti, je to nadomestil s povečano in popolnejšo mimiko izraza.

Zaključek letošnjega britanskega nogometnega prvenstva. Dne 1. maja so v londonskem stadionu Wembley zaključili tekmo za letošnje angleško nogometno prvenstvo. Obe moštvi sta se za naslov angleškega nogometnega prvaka srečali že leta 1888, ko je „West Bromwich Albion“ zmagal z rezultatom 2:1.

V moštvi Anglije, ki bo igralo proti Škotski za naslov britanskega nogometnega prvaka in za kasnejšo klasifikacijo za svetovno nogometno prvenstvo, ki se prične junija v Švici, bosta tudi dva igralca „West Bromwich Albion“ in en igralec „Preston North End“.

Delo v mesecu maju

V tem mesecu v glavnem končamo delo na polju. To delo smo pričeli že s praho po žetvi ter nadaljevali z zimskim oranjem in gnojenjem; sedaj na pomlad pa smo zaključili z morebitnim oranjem in gnojenjem tam, kjer na jesen nismo utegnili.

Materi zemlji smo zaupali seme naših kulturnih rastlin. Skozi do žetve in spravljaja pridelkov nas bodo teple napake, ki smo jih delali ali dopustili pri pripravi zemlje za setev, pri setvi in obdelovanju. To je zrelostni izpit za kmeta-gospodarja. Uspeh pravičnega dela kakor tudi neuspeh je diplomsko delo za njegovo strokovno znanje.

POLJEDELSTVO

Prve dni v tem mesecu sejemo proso, koruzo za zrno in silažo; lucerno in travne mešanice. Kjer imamo sejano grahorico z ovsom, bomo na tem mestu še lahko posejali koruzo za silo, ki bo pozneje za košnjo. — Krompir bomo pred okopavanjem pobranali. S tem bomo uničili plevel in zemljo odprli, kar pomeni zrahljati zaskorjeno površino zemlje in zavarovati vlago v zemlji.

V drugi polovici tega meseca se prične delo pri okopavanju krompirja, koruze in pese. Istočasno peso in koruzo pravilno preredimo, če smo jo gosto sejali. Vsaka rastlina naj ima dovolj prostora, da se lepo razvija. — Kjer smo sadike pese pridelali v bolj gostem nasadu, jih na pripravljen način nujno pri oranju podelamo v vsako drugo brazdo. Tako posajena pesa pride v rahlo zemljo, kjer se rada prime in lepo raste. To oranje in sajenje opravimo po dežju, ko je zemlja najbolj vlažna. Glavno je, da se ne tlači skupaj in ne prijemlje orodja, v tem slučaju pluga.

Ozimina in jara žita pobranamo in oplevemo, da se zemlja odpre in plevel uniči. S tem obvarujemo snovi in vlago v zemlji, potrebno za dober pridelek. Tudi brananje je okopavanje. Iz tega sledi, da je tudi okopavanje z motiko in drugim orodjem lahko opravljeno prav plitvo.

Marsikje navozijo gnoj na rob njive, ki jo nameravajo po prvem pridelku zopet pognojiti. To je zelo hvale vredno. Glavno je, da ga dobro potlačimo in z zemljo pokrijemo, da ostane primerno vlažen in varen pred žgočimi sončnimi žarki. Istočasno zaposlimo vprežno živino, ki v tem času nima posebnega težkega dela, pri okopavanju in branjanju.

TRAVNIKI IN PAŠNIKI

Skrajni čas je za nakup kosilnega orodja, kôs, grabelj, vil itd. S košnjo ne čakamo,

da bi vsa trava cvetela. Bolje je seno pravočasno pokositi, ker je potem otava bolj gosta in še otavič dá precejšnjo košnjo. Največ nakosi tisti gospodar, ki travnike dobro gnoji in po senu travnik polije z gnojnic, med katero je primešal malo superfosfata ali vsaj pepela, takoj nato pa jo dobro prebranal. „Kdor da, ta ima!“

Pašnike tako razdelimo, da bo živina samo po tri do štiri dni na istem mestu. Pašir mora kravjake sproti razmetati in razmazati. Ko živino damo v drug oddelek, moramo pašnik ravnatoko polititi z gnojnic in prebrnati kakor vsak drug travnik. Na takih pašnikih je vedno dovolj dobre paše.

SADOVNJAK

V glavnem je delo v sadovnjaku že opravljeno. Škopili bomo pred ali vsaj po cvetju, da preženemo in uničimo cvetožerja in jabolčnega zavijača. V luknje pod kapom drevesne krone vlivamo gnojnico. Razrahljamo vezi pri cepiču, sproti porežemo ali polomimo vodene poganjke na debelejših vejah; okoplamo drevesne kolobarje okrog mladega sadnega drevja in novo posajena drevesca močno zalijemo, da bodo dobro odganjala.

ZIVINO IN PRAŠICE

dajmo vsak dan vsaj za nekaj ur v tekalnice, da se sprehodi in naučije svežega zraka. Medtem odprimo v hlevu okna in vrata, da se vlažne stene posušijo in nezdrav zrak izpiha ven. — Vprežno živino uporabimo za slučaj zidave in ureditve gospodarskega poslopja ali dvorišča, poljskih poti itd. Do košnje in žetve je še vedno največ časa za manjša popravila, ki jih je vsako leto dovolj.

V GOZDU

nadaljujemo s sajenjem smrekovih, borovih in mecesnovih sadik, zlasti v višjih legah. Sproti posekajmo in res natančno uničimo vse, kar bi omogočilo razvoj luždarja.

GOSPODINJE,

— v mesecu maju nabrane zdravilne rože so najboljše in imajo največjo zdravilno moč. Največ je vreden sok zdravilnih rož, ki smo ga pri moji gospodinjini morali piti ves mesec maj. Prejšnji dan smo nabrali vse vrste zdravilnih rož, jih na deski z lesenim kladivom stolkli, potlačili v širok kozarec od kompota in prilili malo vode. Zjutraj smo dali na platneno krpo, močno oželi in pred kavo popili. To je bilo naše zdravje.

ZANIMIVOSTI

NOV NAČIN KRVNEGA PREGLEDA ZA UGOTAVLJANJE RAKA

Na kalifornijskem zavodu za raziskovanje raka so iznašli sorazmerno preprost in cenen način krvne preizkušnje, ki hitro odkrije raka v prvem stadiju. Poskus se je pri več kot 10.000 osebah izkazal v 90 odstotkih primerov za točenega. Zdravniki izjavljajo, da je s tem poskusom mogoče tudi takoj ugotoviti, če gre za rakasto ali nevarno novotvorbo.

ELEKTRONSKI ZRAČNI FILTER

„American Air Filter Company“ je postavila na trg elektronski filter, ki očisti zrak vseh saj, prahu in drugih primesi in ki bo zlasti velikega pomena za industrijska mesta, katerih ozračje onečaja dim iz številnih tovarniških dimnikov.

POMANJKANJE NA KITAJSKEM

Pekinski „Ljudski dnevnik“, največji časopis Mao Tse Tungove (komunistične) Kitajske, poroča, da ima 10% kitajskega kmečkega prebivalstva „premalo hrane“ in da živi nadaljnjih 10% kmetov na področjih, „kjer vlada glad“.

Po tem priznanju trpi torej najmanj 60 milijonov Kitajcev zaradi nezadostne prehrane. Časopis še dodaja, da se bo pomanjkanje živil še povečalo, če ne bodo vremenske prilike nepričakovano ugodne za letino.

„EKSPRES SVOBODE“ NA POMOČ KOREJI

Američani so zbrali za obnovo Koreje 600 tovornih vagonov blaga. Včeraj je odpeljal iz New Yorka prvi vlak, tako imenovani „ekspres svobode“, s 15 vagoni; na poti v San Francisco bo pobiral na vmesnih postajah ostale vagonne. Kardinal Spell-

man, newyorški nadškof, in odličniki drugih ver so blagoslovili vlak.

RAZVOJ ATOMSKE SILE ZA GOSPODARSKO UPORABO

Ameriška komisija za atomsko silo je naznanila, da je odobrila sporazum s skupino 26 industrijskih podjetij, ki bodo podrobno proučevala in izpopolnjevala „samohranilni reaktor“ za proizvodnjo električne sile in druge atomske proizvode.

„Samohranilni“ reaktor je atomska peč, v kateri se nadomešča potrošena atomska pogonska sila z novo atomsko pogonsko silo, ki nastaja pri procesu. Atomski naboj peči obstaja iz atomskega jedra, sestavljenega iz cepljivega urana 235, ali plutona, obdanega z oklepom naravnega urana. Delovanje jedra na oklep ustvarja nov pluton, ki ga je mogoče uporabiti za nadaljevanje atomskega procesa v peči.

Tak „samohranilni“ reaktor je eden izmed petih tipov reaktorjev, ki jih bodo izpopolnjevali v prihodnjih petih letih, kakor je pred kratkim naznanila ameriška komisija za atomsko silo.

DREVESNI DAN, DAN POGOZDOVANJA

Prebivalci Združenih držav slavijo vsako leto praznik, ki ga v raznih državah imenujejo „drevesni dan“ in katerega namen je pospeševati pogozdovanje in olepševanje mest. Drevesni dan praznujejo po posameznih zveznih državah različno, pri čemer igra glavno vlogo primeren čas za saditev dreves. V nekaterih državah imenujejo ta dan tudi „dan saditve dreves“.

Državna gozdarska služba preperečuje prekomerno izsekavanje gozdov in leta 1953 so zasebniki pogozdili več kot vse državne ustanove in industrijske skupine.

Našim gospodinjam

Mlada žena v novem domu

(4. nadaljevanje in konec)

Ali je s tem morda rečeno, naj imamo žene otročje pamet in otročje muhe? Nikakor ne! Imela pa naj bi nepokvarjeno otroško srce. V srcu je sreča doma! Kako že beremo v evangeliju? „Če ne boste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo.“ Otroci so preprosti, ne išče in ne misli hudega. Bodimo take tudi mi! Otroci gleda vse le s sončne strani — tudi me ne glejmo s senčne. Dober otrok ni zamerljiv niti domišljav.

Najbolj ljubimo na otroku njegovo nedolžno odkritosrčnost. Tudi ženo mora mož vedno bolj ljubiti in spoštovati, če spozna, da je pomirljivega značaja, skromna pri vsej svoji mirni odločnosti; da pa tudi ne taji, če morda kdaj kaj pogrši. Čim obzirnejša boš ti do moža, tem obzirnejši bo on do tebe, če je količkaj značajan.

Tale nasvet, ki je v vsakem slučaju dober in zanesljiv, si dobro zapomnite: „Sproti pozabi, kar je tebi neprijetno, nikoli pa ne pozabi, kar je tvojemu bližnjemu prijetno!“

Nič slabšega ni, kot če se začneta mož in žena za vsako malenkost prepirati: ako se možu zdi pod častjo, da bi tudi za las pustil, čeravno si mora priznati, da nima

prav; če žena ne zna nič potrpeti in vsa razočarana meče možu najgrenkejšo očitke v obraz. Za prepir je treba dveh, a ti nočeš biti druga. Pametnejši odneha, pravijo. Tudi o tem se ne prepirajta, kdo bo imel prvo in kdo zadnjo besedo. Ženam priporočam apostol, naj bodo svojim možem pokorne. Možem pa naročam: „Možje, ljubite svoje žene, kakor je Kristus Cerkev ljubil, ki jo je ljubil v resnici in ne zaradi svoje koristi, ampak le zaradi koristi svoje neveste.“

Ali bo mar težko ženi, katere mož vestno izpolnjuje to naročilo, izpolnjevati ono prvo? Mislim, da ne! Gorje pa je biti podložna nespametniku in surovežu! Žena je celo dolžna, da ona prevzame vodstvo v družini, če mož tega ni vreden niti zmožen. Mož je sicer glava družine; to se pravi, on je že po naravi ustvarjen bolj za dela, ki zahtevajo moči in uma; žena pa je družini srce in ima svojsko prvenstvo v delih, ki zahtevajo ljubezen, sočutje in rahlostnost.

Mož in žena, ki živita v lepi harmoniji in izpolnjujeta vsak svoje dolžnosti, oba vladata v družini, on kot gospodar in ona kot gospodinja. Le tak zakon je idealen in srečen — res „še kosček raja na zemlji“.

Nadležni mrčes

Mrčes ni le zelo nadležen, marveč tudi nevaren, ker prenaša vsakovrstne bolezni. Najboljše sredstvo proti njemu je snaga.

Ščurki — so v kuhinji zelo nečeden in gnusen mrčes. Ko ugasnemo luč, pridejo iz skrivališč. Vztrajno preganjanje jih odpravi iz hiše. — Če jim nastavimo s pivom navlažene krompirjeve olupke, se upijajo in jih lahko pobijemo. Uspešen je tudi boraks, pomešan s sladkornim prahom ali zmes 5 delov boraksa, 4 delov salicilne kisline, 6 delov sladkorja in 10 delov moke. Ščurki se te zmesi najedó in poginejo. Največ uspeha bomo imeli z DDT praškom. Ko se golazni na ta ali oni način znebimo, zadelamo špranje z mavcem ali cementom.

Mravelj — se ubranimo s paradižnikovim listjem ali izgorelim karbidom, ki ga nastavimo tja, kjer prihajajo v hišo. Mravelje iz kuhinje in shrambe najlaže odpravimo, če jim nastavimo surovo, ne preveč ogledano kost. Tekom pol ure se nabere nanjo polna mravelj. Imej pripravljeno vrelo vodo v posodi in vrzi kost vanjo. Odloži poparjene mravelje, kost pa nastavi znova. Ne bo dolgo in kost bo zopet polna mravelj, popari jih zopet in spet nastavi. Tako nadaljuj, dokler ne ugonobiš vse zalege. Hitro bo tvoj trud poplačan, v teku dveh dni boš mravelje popolnoma uničil. Nastavljal pa jim le ob takem času, ko lahko nadzoruješ in takoj popariš zalego, ko se nabere na kost, preden se utegne nasiti in zopet poskriti.

Mišim in podganam — nastavimo pasti in jih preganjamo z mačkami. Te živali so ostudne in napravijo z glodanjem mnogo škode. Podgane prenašajo tudi bolezni. Uničujemo jih tudi z raznimi strupi, kar pa je nevarno, da ne pridejo do njih otroci in domače živali; ravnati moramo zelo pre-

vidno. Uspešno sredstvo je zeleni strup, ki ga pomešamo v mlečni kaši. Zastrupljenje ima še to slabo stran, da žival ne pogine, kjer strup požre, ampak se zavleče v kako skrivališče in tam pogine. Smrad nas šele opozori, naj jo odstranimo.

Molj — je največji sovražnik volnenih oblek, preprog in kožuhovine. Napravi neprecenljivo škodo, če nismo pazljivi.

Molj je majhen metuljček, ki se pojavlja v juniju. Zvečer rad obletuje luč. Samica zleže do 200 jajčec. Odloži jih v volnene tkanine in kožuhovino, najraje tja, kjer so oblačila mastna. V devetih tednih se iz jajčec razvijejo gosnice, ki se hranijo z volnenimi nitkami. Neredko se zgodi, da razjede cele obleke.

Staro preizkušeno sredstvo proti moljem je naftalin, značilno dišča, kristalasta snov, ki jo dobimo v drogerijah, ponekod tudi v lekarnah in raznih trgovinah. Duh naftalina je moljem nevšečen, zato se oblek, prepojenih z njim, ogibajo. Zoprni jim je tudi duh kafe, pelina, tobaka, petroleja, sivke ali lavendla in duh po tiskarski barvi. V zadnjem času jih uspešno preganjamo z DDT praškom.

Srebrna ribica — se svetlika ko živo srebro, ko se gibčno izmota iz kake vlažne špranje in takoj spet izgine v temo. Ponoči so te živalice pridno na delu. Sladke in škrobne snovi postanejo njih žrtev, nadalje še volna, bombaževina, svila, papir in knjige. Na slikah in listinah utegnejo napraviti mnogo škode, če jih pustimo vne mar. V omarah, kjer imamo vloženo perilo za likanje ali vlažno posodo, se prav rade udomačijo. Same od sebe izginejo, če stanovanje pridno zračimo in čistimo. Uspešno jih uničujemo z DDT.

Kuhinja

Danes pa nekaj receptov za dobre kolače:

Medeni kolač. — Potrebujes 25 dkg medu (umetni med — Kunsthonig — je za ta kolač boljši kot pravi čebelni med), 2 jajci, 12 dkg presnega masla, 12 dkg sladkorja, vanilijo, 50 dkg moke, skodelico (¼ l) mleka, malo žličko cimeta, kaka, 1 pecilni prašek.

Med na štedilniku segrej, da bo tekoč, ga odstavi, v hladnega zamešaj surovo maslo, sladkor, jajci, moko s pecilnim praškom in vse ostalo. Vse dobro zmešaj, daj v pomazan model in peci eno uro. Model ne sme biti preveč poln, ker testo med pečenjem naraste. Mrzlega daš lahko na mizo s skodelico hladnega mleka ali s kompotom.

Marmornat kolač. — Potrebujes 12 dkg presnega masla, 3 jajca, 20 dkg sladkorja, 30 dkg moke, 6 dkg kaka, ¼ l mleka, polovico pecilnega praška.

Vmešaj penasto presno maslo, dodaj postopoma rumenjake, nato sladkor, mleko in 20 dkg moke s pecilnim praškom. Drugih 10 dkg moke prideni s trdim snegom 3 beljakov. Testo razdeli na dva dela. V enega zamešaj kaka, ki si ga razmešala v pol kozarca mleka in pridejala žlico sladkorja. Testo dajaj z žlico izmenoma svetlo in temno v

pomazan model. Peci eno uro v zmerno vroči pečici, pečeno potrosi s sladkorjem.

Ocvirkov kolač. — Potrebujes ½ kg moke, 20 dkg sladkorja, 30 dkg ocvirkov, cimet, klinčke, jedilno sodo, skodelico mleka, 2 jajci in marmelado.

Ocvirke zmelji, prideni na desko k moki in sladkorju, dodaj cimet, klinčke in noževico konico jedilne sode. Jajci razpepi v mleku in pridaj moki. Zmes pogneti v testo. Dobro polovico razvaljaj, položi na pločevino, pomaži z marmelado (najboljša je ribezljeva ali malinova). Iz ostalega testa naredi mrežo in daj peči. Pečeno je približno v pol ure, nakar potresi s sladkorjem in razreži v poševne koščke.

Toplo (kuhano) prekajeno svinjsko meso. Potrebujes suho svinjsko meso.

Meso nemo umij in skuhaj. Kuhano je, ko začne odstopati od kosti, še toplega nareži, zloži na krožnik, obloži s kupčki praženega zelja, s krompirjevimi pašetkami in serviraj.

Pomarančni kompot. Potrebujes pomaranče in sladkor.

Zrele pomaranče dobro olup, zreži na kolesčke, odstrani pečke, potrosi s sladkorjem. Lahko malo poliješ z malinovim ocedkom in serviraj.

O lepoti naše govorice

Našim materam

Za materinski dan imamo nasproti našim materam zlasti eno željo: *naučite svoje otroke našo materinsko govorico!*

Minul je čas, ko so vam to prepovedovali! Minul je ta barbarski čas! Da, barbarsko je bilo, ko so našim materam prepovedovali svoje otroke učiti našo slovensko materinsko govorico!

Materel! To je vendar vaša naravna, od Boga vam dana pravica, da naučite svoje otroke našo slovensko materinsko govorico! Nihče nima pravice vam to prepovedovati!

To pa je tudi vaša npravstvena ali etična dolžnost!

Nemški profesor, duhovnik Spirago pravi, da je npravstvena, etična dolžnost ljubiti svoj narod. A najvidnejši znak narodnosti je: materinska govorica. Če smo torej dolžni ljubiti svoj narod, potem smo brez dvoma tudi dolžni ljubiti svojo materinsko govorico, najvidnejši in najizrazitejši znak narodnosti.

In če smo dolžni ljubiti svojo materinsko govorico, potem je brez dvoma etična ali npravstvena dolžnost naših mater, da naučijo svoje otroke našo slovensko materinsko govorico.

Zelo učeni in pobožni nemški jezuit profesor dr. Mihael Gatterer je rekel: „Tudi jaz sem Nemec in ljubim svoj narod!“ — Jezuit, ki se je svetu odpovedal, se vendar ljubezni do svojega naroda ni odpovedal.

Vsi narodi na vsem svetu ljubijo svojo narodnost in svoj jezik. Mar naj samo mi postopamo drugače? Mar naj bomo mi izjema na vsem svetu?

Ali mar naš jezik, naša govorica ni vredna, da jo ljubimo? Ali mar naša govorica ni lepa?

Kaj je rekel Švicar Mindar, bivši dušni pastir na Golovici? Rekel je o naši slovenski govorici, da je: „so süß, so weich, so vokalreich, so klangvoll“. Da je torej naša slovenska govorica — pa bodisi pismena slovenščina ali pa slovenska narečja — „tako sladka, tako mehka, tako bogata na samoglasnikih, tako zvoneča.“ In da je vsled teh svojih lastnosti naša slov. materinska govorica prav posebno pripravna za petje.

Bodimo Bogu hvaležni, da nam je dal tako lepo materinsko govorico! Grda ne-hvaležnost nasproti Stvarniku bi bila, če bi mi to lepo, od Boga nam dano govorico zavrgli!

Materel, naučite svoje otroke našo staro-slavno koroško slovensko govorico!

RADIJSKE ODDAJE CELOVŠKEGA UČITELJSČA

Tudi v tem šolskem letu so pripravile učiteljsčnice in učiteljsčniki lepo število oddaj, s katerimi hočejo razveseliti cenjene poslušalke in poslušalce. Sledeči spored je dijaštvo samo pripravilo:

1. V četrtek 6. maja ob pol 7. uri zvečer: „Majniški Kraljici v pozdrav“.
2. V torek 11. maja ob pol 7. uri zvečer bo prenos del znanega slovenskega pisatelja dr. Ivana Tavčarja: Tiberius Pannonicus, Otok in struga, Vita vitae meae, Janez Sonce.
3. V četrtek 13. maja ob pol 3. uri popoldan: „Iz src nam pesmice vro“ (Poje mladinski zbor.)
4. V torek 25. maja ob pol 7. uri zvečer: „Izza kongresa“ (dr. Ivan Tavčar).
5. V torek 8. junija ob pol 7. uri zvečer: „Na klancu“ (Ivan Cankar).
6. V torek 22. junija ob pol 7. uri zvečer: Oton Župančič (pesnik-dramatik-prevajalec).

Literarne oddaje bo prinašal celovški radio pod naslovom: „V delih svojih bodo živeli“.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 9. maja: 7.00–7.05 Duhovni nagovor. — 7.05–8.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 10. maja: 14.30–14.40 Poročila, objave. — 14.40–15.00 Iz tehnike in znanosti. — Torek, 11. maja: 14.30–14.45 Poročila, objave. Zdravniški vedež: Kratkovidnost. — 14.45–15.00 Slike iz zgodovine. Versko in narodno življenje v srednjem veku. — 18.30–19.00 V svojih delih bodo živeli: Ivan Tavčar (I) Sodelujejo gojenci in gojenke celovškega učiteljsčja. — Sreda, 12. maja: 14.30–14.40 Poročila, objave. — 14.40–15.00 Za našo vas: Dr. Luka Sienčnik: Naše goveje pasme (nadaljevanje). — Četrtek, 13. maja: 14.30–14.40 Iz src nam pesmice vro. Poje mladinski zbor celovškega učiteljsčja. — 18.30 do 18.50 O vinu in napitnicah. — Petek, 14. maja: 14.30 do 14.40 Poročila, objave. — 14.40 do 15.00 Od pravljice do pravljice. — Sobota, 15. maja: 8.30–9.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 9.30–10.00 Športni obzorik. — Nedelja, 16. maja: 7.00–7.05 Duhovni nagovor — 7.05–8.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327,1 m oddaja za inozemstvo.

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri. Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“. (val 50,25, 31,10, 25,55 in 196 m)

Kar prinesete do desetih zjutraj izvišimo še istega dne!

PhotoKofler
VILLACH

KINO CELOVEC

PRECHTL

Od 7. do 13. maja: „Vater braucht eine Frau“.

STADTTHEATER

Od 7. do 13. maja: „Der grosse Caruso“.

ST. VID OB GLINI — ST. VEIT AN DER GLAN

Prodaja plemenske živine

„Društvo za rejo svetle goveje živine na Koroškem in Štajerskem“ (Der Blondviehzuchtverband Kärnten — Steiermark) priredi 12. maja 1954 ob pol desetih dopoldne odprodajo zelo številne živine. Prignanih bo 70 mladih bikov in 78 krav (visoko brejih). Vse so brez reaktivne tuberkuloze in bacilov. Posebno izbiranje za plemo in vrednotenje bo kakor navadno en dan prej, torej v torek 11. maja ob enih.

Ta živinski trg bo zaradi številne prignane živine nudil veliko izbiro in bo najbrže tudi kupna cena ugodna.

„65. ŽIVINSKI TRG SVETLE GOVEJE ŽIVINE V ST. VIDU NA GLINI

(St. Veit an der Glan, Tierzuchtthalle)

v sredo, 12. maja ob pol desetih dopoldne
Naprodaj: 70 mladih bikov in 78 krav in telic (visoko brejih). Vsa prignana živina je brez reaktivne tuberkuloze in bacilov.

VELIKA PONUDBA! NIZKE CENE!

Društvo za rejo svetle goveje živine za Koroško in Štajersko

OBLETNICA SMRTI ŽUPNIKA STARCA

Dne 16. maja 1954, bo v št. Lenartu pri Sedmih studencih obletnica za pokojnim gospodom župnikom Starcem. Pričetek cerkvenega opravila ob pol desetih. Libera na grobu in blagoslovitev nagrobnega spomenika.

Udeleženci iz Podjune imajo s prvim jutranjim vlakom zvezo do postaje Poturje (Neuhaus).

Župni urad v št. Lenartu

Kotiček kranjskega Janeza

Pri srcu je tiščalo dješko Mojco in menila je, da ji bo lažje, če se komu dobro izpove.

In izpovedala se je tistim velikovskim fantom, ki so jo dohiteli na potu na Dječš. O kranjskem Janezu jim je tudi na dolgo in široko pravila. Prav vse je dala iz sebe, kar se je mogla na hitro spomniti. Pri-povedovala je, kako se je kranjski Janez na Dječšah odebelil, kako krčevito se je oklepaj grče, da se je nekoč celo z grčo v roki hotel uvrstiti v procesijo in še to je zatrjevala, da je nekoč ta presneti Kranjec z nosom oral travnato rušo. — In ko je vse neumnosti opravil, je čez noč izginil.

Bogu bodi potoženo. Še malo si ni dješka Mojca mislila, da bi ta njena izpoved šla v javnost, ko so ji vendar fantje dali besedo, da ostane vse samo med njimi.

Par tednov pozneje je Mojco vznag vrglo, ko je čitala v „Našem tedniku“ tisto, kar je ona pobičem zaupno pravila. Smrtni strah jo je napadel ob sami misli, kaj bo na to rekel Kranjski Janez, če mu bodo prišle v roko te vrstice. Bilo ji je, da bi si najrajši jezik odgriznila, če bi to kaj pomagalo. Ah, — na skrivaj ima Janeza še vedno rada in zato ji je hudo. „Kaj naj storim sedaj?“ je Mojca stavila vprašanje sama sebi. Pa Mojce so iznajdljive, dješka še posebno, zato je hitro napisala Kranjskemu Janezu pismo.

Preljubo moje kranjsko srce!

Ali dr' se misliš kaj na me?

V mojem srcu ni pokoja, odkar si me Ti kar tako — meni nič, tebi nič — zapustil. Bojim se, da ne znorim zavoljo Tebe, če se kmalu ne vrneš.

Komaj čakam, da bi Ti spet lahko naredila pušlec. Spominjam se še, kako prekvato si bil vesel mojega prvega pušlca. Tudi Ti se menda še spominjaš?

Nekaj Ti bom povedala. Vem, da mi boš odpustil in da me ne boš preklinjal zaradi moje nerodnosti. Veš, ni mi bilo več prestajati, tako me je tiščalo pri srcu, zato sem bolečino zaupala našim Hanzejem. Saj veš, kakšna sem — polna Evinih slabosti. V družbi fantov se takoj raznežim in postanem zaupljiva. Hanzejem sem povedala, kakšen „fejst fant“ si bil in da sem Te imela rada. Hanzeji so vse to prekvasili po svoje in obesili na veliki zvon — v časopis so dali natisniti. Vem, da si v časopisu bral in si zaradi tistih nedolžnih črk preklinjal mene, nedolžno Mojco.

Včasih si znal odpustiti — odpusti nerodnosti sedaj tudi meni.

Piši mi, vsaj eno samo besedo mi zapiši — odpustim — in spet bom srečna.

Samo eno besedo te prosim — vsa zate goreča Mojca.

In še na ta vogalček en srčen pozdravček Tebi, preljubi moj Janez.

Navsezadnje tudi nisem iz lesa, da bi mogel kar molče mimo tako ljubeznivega pisma. Nekaj bom pa že moral odgovoriti dješki Mojci.

Preljuba dješka Mojca!

Odpustim ti, ker ne morem kaj drugega — če bi pa imel daljšo roko, bi jo iztegnil

in Ti navil živo uro.

Ker si pobičem izblebetala domala vse, bi smela povedati še eno, ko si Kranjca „trucala“ za cukreno srce. Pozabila si povedati, kajneda?! Bom pa jaz danes na koncu povedal, kako je bilo.

Veš pa tisto, ko si Hanzejem pravila, da bi rada mamica postala — tisto se tako nekam prav čudno sliši. Bojim se zate, da ne bi prav zaradi takega klepetanja obvisela sama. Trmasta si bila včeraj in si še danes! — Iz knjig v šoli si malo pobrala in življenje Te še ni ničesar naučilo. Kranjski Janez bi se danes bil tvoj častilec, pa si mu bila, saj se menda še spominjaš, tudi omenila, da bi rada mamica postala in to je tisto, česar se je Kranec prestrašil in jo zato kar po francosko odkuril. Mu tudi ni, kazalo kaj drugega, kakor pobrati cote in jo odriniti. Veš, Kranjc je od vsega početka imel še mamico, zato mu ni šlo v glavo, čemu naj bi mu bila še ena nova mamica.

Saj je lepa in dovoljena čista želja po materinstvu — nikar pa nikoli ne praviti tega naglas, preden ne dajo pred oltarjem gospod fajmošter žegen. To si daj, Mojca, dopovedati, saj bo Tebi sami v dobro. Še Hanzeji, ki pač niso Janezi, mi bojo pri-trdili, da sem pri vsej svoje neumnosti le še pametno povedal.

Poboljšaj se, Mojca, in pamet rabi, če Ti jo je Bog dal. Ako bom kedaj izvedel, da je dješko Mojco pamet srečala, Ti bom ob mojem povratku prinesel prgišče ameriških lešnikov in še kaj.

Veste, dragi moji kotičkarji — tista dješka Mojca se me je enkrat na žegnanjski dan hotela pošteno privoščiti. Pa se me je tudi.

Ko so prišli ljudje iz cerkve, sem zašel v gručo koroških fantov. Ona pa k meni in nalašč prav glasno pravi: „Kranjc, danes se izkaži, če me imaš resen rad! Kupi mi tamle cukreno srce!“

Meni pa nerodno. Le nekaj grošev sem imel še v žepu — še malo ne, da bi zado-stovalo za celo cukreno srce. Kaj sem hotel! Zardel sem v obraz, kurji znoj mi je udaril na kožo, slino sem pogoltnil in kar lepo priznal: „Nimam zadosti denarja.“

Mojca pa v smeh. „Ga vidite, Kranjca! Rad bi se repenčil po fantovsko, pa še grošev nima za eno samo cukreno srce. Hej, fantje!“ se je zasukala k domačim fantom, „vi pa vem, da niste taki nemančiči.“

Fantje so se začeli spogledovati med seboj in jaz sem bil pri tisti priči siguren, da jim tudi kurji znoj leze iz kože. Eden se je hitro oprstil, da mora jadrno domov, ker bo popoldan nesel živini lek v planino, drugi je moral nujno k mežnarju po nekaj. Tre-tji — oh, Mojca ga je že za roko ujela, se je nazarensko čudno vil in dopovedoval, kako rad bi ji srce kupil, pa ne more, ker mu nihče ne more zmenjati tisočaka.

Še danes se smejem tu v judovski deželi, kadar se spomnim na tistega Hanzeja s tisočakom.

Svilen robček dobi dekle, ki mi zna povedati, zakaj je bilo nemogoče Hanzeju zmenjati tisočak. Dekleta, kar korajžno z besedo na dan! Kranjski Janez

En starček je biv, je SCHLEPPE rad piv, dolgo je živ!

Lumberjacks iz žameta	317.—	Športni plašči celotno s svilo podloženi 260.—
Modni jopiči v vseh barvah	97.50	Modni plašči — diagonalni, celotno s svilo podloženi 399.—
ZA DAME:		Modni plašči iz čiste volne 768.—, 630.—, 568.—
Poletne obleke iz novega vistra blaga v treh velikostih od	39.90	Plašči iz balonske svile v modnih barvah 249.—
Poletne bluze, bele in barvaste, od 25.30, 19.—		Fregoli-plašči nove fazone 399.—
Poletna krila, pisani vzorci	28.—	Navadni bombažni, zelo poceni 169.—
Pepita obleke, trdne, s tričertinskimi rok. 140.—		Kostumi, pepita ali Esterhazy 449.—
Plissé-krila v večjih barvah	99.80	Kostumi iz gabardina, Ia izvedba 598.—
Iz gabardina v vseh modnih barvah	99.—	Kuli-jopice v lepih modnih barvah 149.—
Športna krila v pepita, Esterh. 99.—, 67.—, 49.—		Modne jopice, čista volna v vseh barvah 77.—

NAJVEČJA TRGOVSKA HIŠA NA KOROŠKEM

DIETMAR WARMUTH & CO. Beljak-Villach - Hauptplatz 22

WARMUTHOVE CENE POMAGAJO VARČEVATI!

Ceneje se oblačite, če se odločite za WARMUTHA. Radi nizkih cen imate tudi potne stroške povrnjene.

ZA MOSKE:

Dnevne in štajerske obleke	280.—	Ia iz gabardina ali corda trench	895.—, 756.—
Modne obleke, temno črtkaste	361.—	Športni in kratki touring plašči	413.—, 299.—
Esterhazy-modne obleke	417.—	Hubertus-plašči Ia	375.—
Športne obleke, novi vzorci	487.—	„Erzherzog-Johann“ plašči iz lodna	546.—
Kamgarn-obleke, vzorec „ribje oči“	550.—	Sivi gumijasti (a Ia Klepper)	199.—
Obleke iz gabardina, vseh barv	532.—	Trpežne hlače iz blaga	98.—
Modelne iz Ia kamgarna	860.—	Hlače iz gabardina v modnih barvah	210.—
Štajerske obleke iz corda v najboljši izvedbi	998.—, 784.—, 560.—	Zametaste, dolge in kniker hlače	240.—
Plašči iz gabardina ali balonske svile	237.—	Hlače iz jelenje kože, kratke, od	399.—
Ninoflex spomladanski plašči	389.—	Športni sakoji, buckasti, poceni	210.—
		Lovski sakoji, lep kraj	299.—
		Sakoji iz žameta, Ia	450.—
		Pepita-sakoji, pomladanski modeli	280.—